

*Stanje
Unije
2025.*

*Od obećanja do
napretka:
prva godina mandata*

Komisija Ursule von der Leyen
2024. – 2029.

Sadržaj

Uvod: Izbor za Europu	3
------------------------------	----------

Konkurentna i prosperitetna Unija	6
Premošćivanje inovacijskog jaza – odabir Europe za znanost, poduzeća i inovacije	8
Oblikovanje zajedničkog plana za dekarbonizaciju i konkurentnost	14
Olakšavanje poslovanja u Europi	19
Financiranje mogućnosti rasta Europe	22
Osnaživanje građana i jačanje socijalnog modela	25

Sigurna Unija spremna za obranu	30
Novo doba europske obrane: „Spremnost 2030.”	32
Zalaganje za slobodnu i suverenu Ukrajinu	35
Ujedinjena Europa	39
Pripremljena i otporna Unija	41
Sigurna Europa	47

Pouzdan globalni partner	51
Novo doba partnerstava i trgovinskih sporazuma	52
Rad na postizanju mira na Bliskom istoku i prosperiteta na Mediteranu	56
Akter za mir i solidarnost u svijetu	57
Predvodnik globalne suradnje	60

Demokratska Europa s proračunom prilagođenim budućim potrebama	63
---	-----------

Uvod: Izbor za Europu

Prošle godine, **od 6. do 9. lipnja 2024., gotovo 200 milijuna Europljana u 27 zemalja** biralo je svoje predstavnike u Europskom parlamentu. To je bio trenutak **izbora za Europu**.

Odaziv birača bio je najveći u posljednjih 20 godina, što je dokaz da je Europljanima stalo do naše Unije i da od nje očekuju odgovore na predstojeće izazove. Nova Komisija upravo je to sebi dala u zadatak – ispuniti očekivanja i težnje naših građana.

Svijet oko nas već desetljećima nije bio ovako konflikatan i kompetitivan. Događaji od početka godine ukazuju na novu geopolitičku stvarnost: vratilo se doba natjecanja velikih sila. Sigurnosna struktura na koju se Europa mogla osloniti od završetka hladnog rata više se ne može uzimati zdravo za gotovo.

Isto tako, **tržišno natjecanje uvelike se zaoštrilo i više se ne može smatrati odvojenim od sigurnosnih pitanja**. Jedan je od primjera energetska kriza uzrokovana općom ruskom invazijom na Ukrajinu. Međutim, to danas vidimo i u transakcijskim igrama moći koje uključuju kritične lance opskrbe i trgovinske odnose. To ima izravne posljedice za europska poduzeća. Ona zahtijevaju da ih zaštitimo od nepoštenog tržišnog natjecanja i da učinimo sve što je u našoj moći kako bismo stvorili povoljno okruženje za poslovanje u Europi.

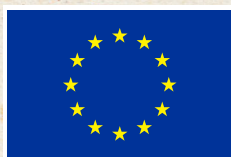
Europa ulaže velike napore kako bi ojačala svoj položaj konkurentnog kontinenta za tradicionalne industrije i postala još privlačnije mjesto za pionire čiste tehnologije i umjetne inteligencije. Ljudi u cijeloj Uniji žele mjere za rješavanje problema **inflacije, troškova života, cijena energije, stambene krize** i sve većeg utjecaja **ekstremnih vremenskih uvjeta**.

To su glavni izazovi s kojima se nova Komisija Ursule von der Leyen suočava od početka mandata 1. prosinca 2024. Radimo na tome da Europa postane snažna i konkurentna, u skladu s **političkim smjernicama predsjednice von der Leyen za razdoblje 2024. – 2029.**

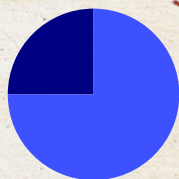
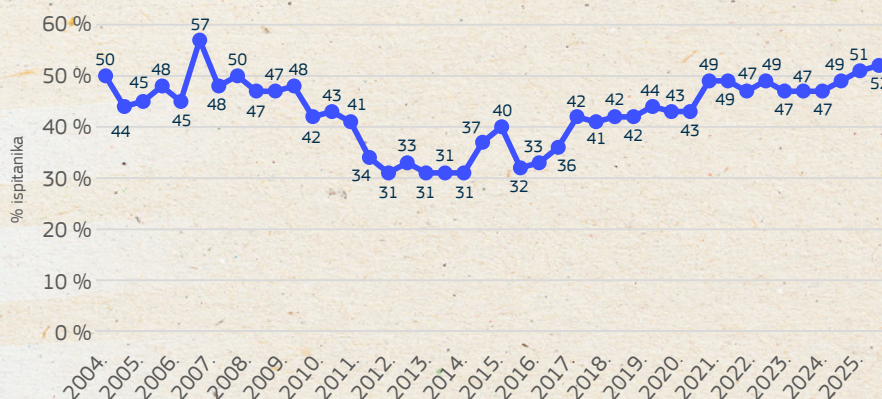
Prema Eurobarometru 52 % Europljana, posebno mladih, izrazilo je povjerenje u EU i Komisiju, što je najveći postotak u posljednjih 18 godina. Tri četvrtine ispitanika (75 %) izjavile su da se smatraju

građanima EU-a, što je najveći udio u više od dva desetljeća, a gotovo sedam od deset ispitanika (69 %) vjeruje da je EU oaza stabilnosti u nestabilnom svijetu.

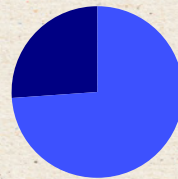
Razina povjerenja u EU **najviša** je u posljednjih 18 godina

Koliko vjerujete u Europsku uniju?

75 %

Tri četvrtine ispitanika (75 %) **identificiraju se kao građani EU-a**, što je najveći postotak u više od dva desetljeća.

74 %

Istraživanje Eurobarometra zabilježilo je **dosad najveću potporu zajedničkoj valuti** u EU-u (74 %) i u europodručju (83 %).

Izvor: Standardno istraživanje Eurobarometra br. 103.

U sve nestabilnijem globalnom okruženju napori Europe da postane predvodnik u gospodarstvu sutrašnjice počinju prije svega kod kuće. Pokrenuli smo **Kompas konkurentnosti**, čiji je cilj moderno i dekarbonizirano gospodarstvo. Slušamo što kažu naša poduzeća i počeli smo **pojednostavnjivati pravila kako bismo im olakšali poslovanje u EU-u** i istodobno zadržali naše socijalne i klimatske ciljeve. Potičemo znanstvenike, poduzeća i svjetske inovatore da **odaberu Europu** i potiču njezin rast. Poduzimamo korake kako bismo **osigurali energetska neovisnost i cjenovnu pristupačnost. Diversificiramo trgovinska partnerstva i smanjujemo prekomjernu ovisnost.** Ulažemo u vještine, stanovanje i socijalni stup našeg socijalnog tržišnog gospodarstva. Radimo i na **osiguravanju budućnosti našeg gospodarstva i industrije** u području tehnologije, umjetne inteligencije, poljoprivrede, automobilske i farmaceutske industrije, obrane i drugim područjima.

Poduzeli smo konkretne korake za smanjenje nezdrave ovisnosti i jačanje neovisnosti Europe. **Ojačali smo svoju mrežu pouzdanih partnera** i radimo na tome da Europa postane stup stabilnosti u svijetu. Partneri iz cijelog svijeta – od Ujedinjene Kraljevine do Indije te od jugoistočne Azije do Južne Amerike – okreću se EU-u kao **predvidljivom, pouzdanom i pravednom partneru** s kojim žele poslovati.

Međutim, **mir i sigurnost na našem kontinentu ključan su preduvjet za blagostanje.** Europa je shvatila da **mora preuzeti veću odgovornost za vlastitu obranu.** U tu smo svrhu predložili plan „**Spremnost 2030.**” kako bismo pridonijeli povećanju nacionalnih rashoda za obranu i uklonili nedostatke u našim vojnim sposobnostima. I dalje snažno podupiremo Ukrajinu suočenu s ruskim agresivnim ratom, pružajući im političku, financijsku i vojnu potporu. Naime, **samo pravedan i trajan mir u Ukrajini može jamčiti sigurnost Europe.**

Svijet se mijenja, pa moramo i mi. Zato smo za ciklus koji počinje 2028. predložili **modernizirani dugoročni proračun EU-a. Bit će ambiciozniji i fleksibilniji** kako bismo mogli bolje reagirati na nove krize te **usklađeniji** s našim prioritetima i **jednostavniji** da ga građani i poduzeća mogu lakše iskoristiti. Njime će se **štititi vladavina prava u našoj Europskoj uniji.**

Ovo je ključan trenutak u europskoj povijesti. Europa se mora više nego ikad usredotočiti na svoje prednosti. Međutim, Europa je uvijek pokazivala da **ujedinjena može prebroditi sve krize.** Vrijeme je da budemo snažni, ujedinjeni i da odaberemo Europu.

Konkurentna i prosperitetna Unija

Svijet je ušao u **novo doba oštre geoekonomske konkurencije**. Velika gospodarstva bore se za pristup sirovinama, novim tehnologijama i svjetskim trgovinskim putovima. Od umjetne inteligencije do čiste tehnologije i od kvantne tehnologije do svemira – utrka je počela. Jačanjem tržišnog natjecanja pojačava se i primjena kontrola izvoza, carina i sankcija. Učinak tih novih okolnosti na otvoreno gospodarstvo kao što je gospodarstvo EU-a ne može se podcijeniti.

Ugroženi su prosperitet i kvaliteta života u Europi. Naša Unija mora se ubrzati u globalnoj gospodarskoj utrci, zaštititi svoje građane i poduzeća od učinka neprijateljskih gospodarskih mjera i omogućiti im da postanu konkurentniji. To je u središtu djelovanja Komisije Ursule von der Leyen.

Europa ima sve što joj je potrebno da ponovno stekne konkurentsku prednost. Predvodimo u mnogim sektorima usmjerenima na budućnost, kao što je čista tehnologija. Privlačan smo globalni partner s kojim zemlje žele poslovati. Imamo visoke socijalne i okolišne standarde i snažnu predanost cilju da postanemo prvi klimatski neutralan kontinent na svijetu. Što je najvažnije, imamo snažna društva s visokom razinom jednakosti te talentiranim, inovativnim i marljivim radnicima.

Međutim, za naša poduzeća i radnike i dalje postoji previše prepreka, od visokih cijena energije do prekomjernih regulatornih opterećenja. Najveće od tih prepreka prošle je godine na zahtjev predsjednice von der Leyen utvrdio profesor Mario Draghi u svojem **izvješću o budućnosti europske konkurentnosti**. Među ostalim, istaknuo je začarani krug niskih ulaganja i nedovoljnih inovacija.

Osim toga, **predsjednica von der Leyen vodila je strateške dijaloge** s predstavnicima najvažnijih gospodarskih sektora, uključujući automobilsku industriju, sektore čelika, kemikalija, farmaceutskih proizvoda i obrane. U dijalozima su utvrđene konkretne prepreke s kojima se ti sektori suočavaju i načini kako ih riješiti. Ova Komisija sluša što govore europska poduzeća i radnici i rješava njihove probleme.

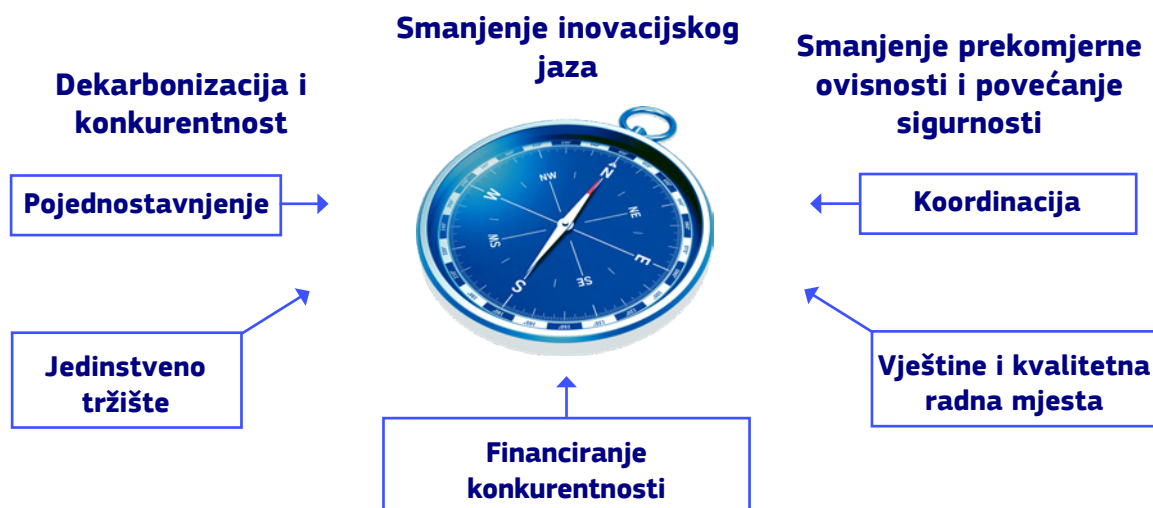
Usporedno s tim opsežnim savjetovanjima i na temelju preporuka iz Draghijeva izvješća Komisija je predstavila **Kompas konkurentnosti** radi usmjeravanja svojeg rada u sljedećim godinama.

Prvo, kompasom se nastoji **premostiti inovacijski jaz**. Drugo, u njemu se opisuju **zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost**, koji oblikuje naš **Plan za čistu industriju**. Treće, EU treba **smanjiti prekomjerne ovisnosti**, što je pitanje **sigurnosti i konkurentnosti**. Kako bi se ispunili ti ciljevi, u okviru Kompas konkurentnosti utvrđeno je nekoliko **glavnih**

čimbenika: pojednostavnjenje pravila i smanjenje administrativnog opterećenja, uklanjanje prepreka na jedinstvenom tržištu, izgradnja unije štednje i ulaganja, ulaganja u vještine i bolja koordinacija politika između razine EU-a i nacionalne razine.

Europa se pokrenula. Vodeći se Kompasom konkurentnosti, **Komisija zacrtava put prema prosperitetu**.

KOMPAS KONKURENTNOSTI

Imamo dobre temelje za globalno tržišno natjecanje:

- Na našem jedinstvenom tržištu ostvaruje se **17 % svjetskog BDP-a**
- **10 bilijuna EUR štednje** u obliku bankovnih depozita
- Trgovinski sporazumi sa **76 trgovinskih partnera**
- **Naš je BDP danas 5 % veći** nego prije pandemije bolesti COVID-19
- Unatoč ratu pred našim vratima, od 2019. **dodatno je zaposleno gotovo 10 milijuna ljudi**

Premošćivanje inovacijskog jaza – odabir Europe za znanost, poduzeća i inovacije

Europa je stoljećima područje inovacija, poduzetništva i znanstvene slobode.

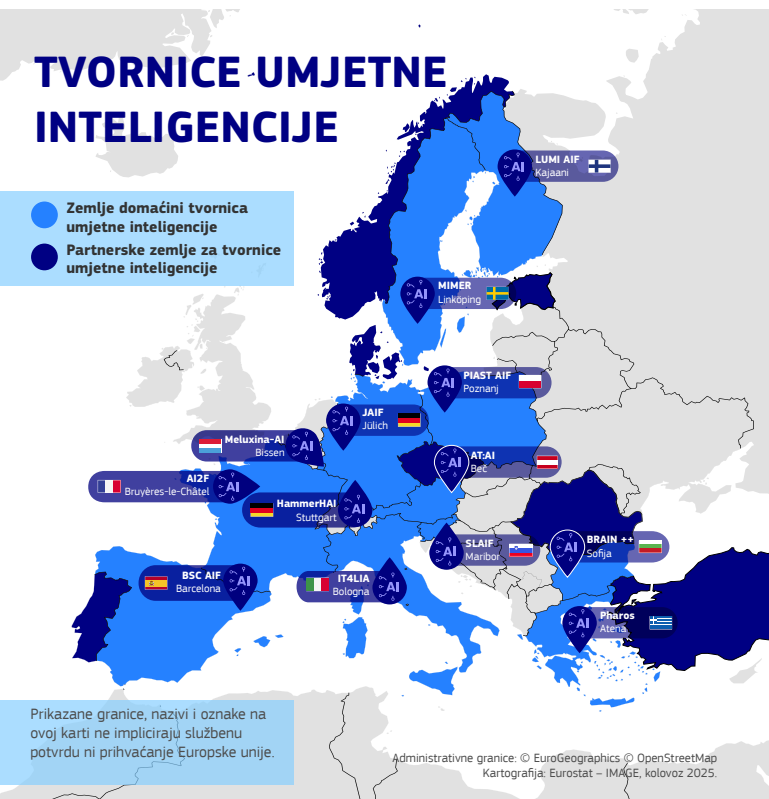
Globalni udio Europe u patentnim prijavama jednak je udjelu SAD-a i Kine, iako se samo trećina njih komercijalno iskorištava. Kad je riječ o osnivanju *start-up* poduzeća, gotovo smo jednako dobri kao i SAD, ali konkurencija nas prestiže kad je riječ o *scale-up* poduzećima. Kako bismo smanjili tu razliku, istraživanja i inovacije, znanost i tehnologiju stavljamo u središte svojeg gospodarstva.

Sljedeći val pionirskih tehnologija mora se dogoditi u Europi, počevši s umjetnom inteligencijom. Utrka u području umjetne inteligencije tek je počela i još nema globalnog pobjednika. EU tu utrku može predvoditi svojom prepoznatljivom europskom verzijom umjetne inteligencije, razvojem aplikacija za pojedinačne sektore i iskorištavanjem svoje snage, a to su produktivnost i ljudi.

Nakon što smo posljednjih godina donijeli Akt o umjetnoj inteligenciji, razvili snažnu mrežu superračunala i stvorili zajedničke europske podatkovne prostore, Komisija sada svoje ambicije podiže na novu razinu. Od prosinca 2024. **odabrano je 13 lokacija u cijeloj Europi za osnivanje tvornica umjetne inteligencije**. Te će tvornice objediniti superračunala EU-a, velike podatkovne resurse, objekte za osposobljavanje, sveučilišta, *start-up* poduzeća i ljudski kapital kako bi se stvorilo snažno inovacijsko okruženje koje pomiče granice tehnologije.

Za razvoj infrastrukture potrebna su ulaganja. U veljači je na samitu AI Action u Parizu predsjednica **von der Leyen** najavila inicijativu **InvestAI**, kojom će se mobilizirati privatna i javna ulaganja u umjetnu inteligenciju u iznosu **do 200 milijardi EUR**.

Komisija je u travnju predstavila **Aksijski plan za kontinent umjetne inteligencije**, čiji su glavni ciljevi proširiti tvornice umjetne inteligencije i uspostaviti **gigatvornice umjetne inteligencije**. Bit će opremljene s **više od 100 000 naprednih procesora za umjetnu inteligenciju**. Već smo primili ukupno 76 iskaza interesa za uspostavu gigatvornica umjetne inteligencije u 16 država članica na 60 različitih lokacija.

Anna-Maria Halacheva doktorandica je u INSAIT-u, istraživačkom institutu u Bugarskoj. Zvijezda je u usponu u području umjetne inteligencije te je u bugarskom izdanju časopisa Forbes 2024. uvrštena na popis „30 ispod 30“. Ta dvadesetpetogodišnjakinja u okviru svojeg revolucionarnog istraživanja proučava povezanost 3D računalnog vida i robotike, s naglaskom na načinu na koji autonomni roboti mogu razumjeti svoju okolinu i djelovati s njom. Anna-Maria i njezin tim posvećeni su otvorenom istraživanju te potiču globalnu suradnju i inovacije. Osim toga, Anna-Maria je dobitnica stipendije Google DeepMind, koja se dodjeljuje najtalentiranijim istraživačicama u području umjetne inteligencije i duboke tehnologije. INSAIT je zajedno s tehnološkim parkom Sofia Tech Park osigurao financijska sredstva EU-a u iznosu od 90 milijuna EUR za uspostavu tvornice umjetne inteligencije, što će Anni-Mariji i njezinim kolegama omogućiti revolucionarni napredak.

.lumen je rumunjsko poduzeće u području duboke tehnologije koje je osmislilo naočale koje zahvaljujući naprednoj umjetnoj inteligenciji slabovidnim osobama olakšavaju život. Naočale se ponašaju kao virtualni pas vodič zahvaljujući sučelju koje pruža taktilne povratne informacije i čiju vibraciju korisnici osjećaju na čelu. Poduzeće .lumen od Europskog vijeća za inovacije dobilo je 9,7 milijuna EUR, što mu je omogućilo da razvije svoju revolucionarnu tehnologiju. Cornel Amariei, osnivač tog poduzeća, izjavio je da „bez EU-a .lumen danas ne bi postojao“.

© Cornel-Marian Amariei, 2025.

STRATEGIJA ZA KVANTNU EUROPU

Cilj je strategije da Europa do 2030. postane globalni lider u području kvantnog računalstva.

PREDNOSTI EUROPE

Primat u znanosti

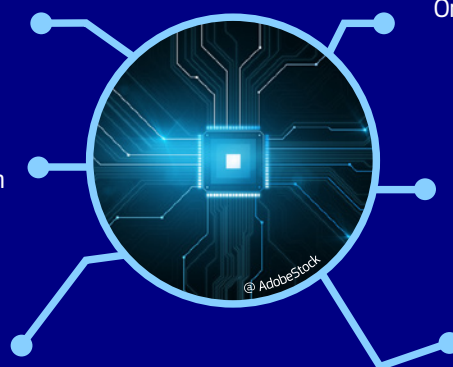
Stručna znanja na razini Nobelove nagrade

11 milijardi EUR ulaganja

EU-a i država članica u zadnjih pet godina

Dinamičan ekosustav

Uspješna *start-up* poduzeća i MSP-ovi u području kvantnog računalstva

GLAVNI CILJEVI

Omogućiti **komercijalnu primjenu znanstvenih otkrića**

Povećati sigurnost i tehnološku suverenost Europe

Zadržati primat u znanosti

Osim umjetne inteligencije, **kvantne tehnologije** mogle bi korjenito promijeniti naš pristup složenim zadacima, od farmaceutskih otkrića do osiguravanja ključne infrastrukture. Komisija je u srpnju predstavila svoju **strategiju za kvantne tehnologije** kako bi **Europa do 2030. postala predvodnik u području kvantnih tehnologija** tako što će se na našem kontinentu omogućiti veći broj istraživanja, jačati kvantni ekosustavi, promicati više privatnih ulaganja i podupirati razvoj kvantnih vještina.

Nadalje, želimo da EU pomakne granice i postane inovator u svemiru. Komisija će kao dio **vizije za svemirsko gospodarstvo**, predstavljene u lipnju, u okviru novog „**Svemirskog tima Europa**” surađivati s državama članicama, Europskom svemirskom agencijom i Agencijom Europske unije za svemirski program kako bi konsolidirala kapacitete i razvila konkurentnost EU-a u svemiru.

Znanost je bila i ostala pokretač napretka i rasta naših društava. No uloga znanosti u današnjem svijetu iznenada se dovodi u pitanje. U Europi ćemo **uvijek zagovarati znanost**. Vjerujemo u nužnost temeljnih istraživanja i mogućnost njihove primjene u svakodnevnom životu. Stoga želimo da znanstvenici, ulagači i inovatori odaberu Europu.

Predsjednica **von der Leyen** u svibnju je na Sveučilištu Sorbonne predstavila prve elemente nove **strategije Odaberite Europu**. Njezin je cilj očuvanje slobode znanosti i privlačenje najboljih znanstvenika iz cijelog svijeta kako bi nam pomogli u inovacijama u Europi. Taj se pothvat sastoji od novog paketa mjera u vrijednosti od **500 milijuna EUR u razdoblju od 2025. do 2027.**

Strategija je usmjerena i na prijenos inovacija **iz laboratorija na tržište** i stvaranje novih poslovnih prilika. Europa bi tako trebala postati najbolje mjesto za inovacije te za pokretanje i rast tehnoloških poduzeća.

**Odaberite
EUROPU**

**SLOBODA ISPITIVANJA,
ISTRAŽIVANJA I INOVIRANJA**

Europa nudi:

Stabilno javno financiranje i istraživačku karijeru
Akademska sloboda i znanstvenu izvrsnost
Visoku kvalitetu života (zdravstvena skrb, obrazovanje,
mirovine)
Prekograničnu suradnju

500 milijuna EUR za
razdoblje 2025. – 2027.
kako bi Europa
istraživačima
bila što privlačnija

230 milijuna EUR za privlačenje
vrhunskih istraživača na sveučilišta
s potencijalom

Dodatna **2 milijuna EUR po
istraživaču** za troškove premještanja
i započinjanja rada

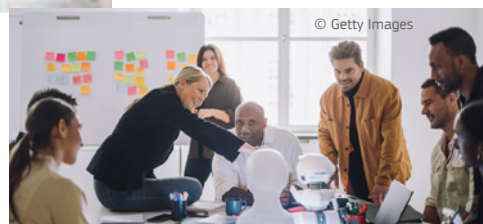
Potpora **dugoročnijim
mogućnostima** zapošljavanja

Više od 60 **programa
financiranja** u cijelom
EU-u dostupnih na
internetu

Obzor Europa

Najveći međunarodni istraživački
program koji raspolaže s
93,5 milijardi EUR

Dr. Martha C. Mayorquín-Torres, meksička znanstvenica koja se bavi istraživanjem obnovljivih resursa za farmaceutske primjene, preselila se u Belgiju u potrazi za boljim istraživačkim uvjetima. Trenutačno na Sveučilištu u Gentu radi na projektu TransPharm, koji dobiva potporu programa Obzor Europa. Njezino istraživanje usmjereno je na razvoj aktivnih farmaceutskih sastojaka iz izvora koji su čišći i više obnovljivi, uz istodobno nastojanje da farmaceutski proizvodni procesi postanu održiviji. Kao i mnogi drugi znanstvenici i istraživači, Martha je odabrala Europu.

U tu je svrhu Komisija predstavila svoju **strategiju za start-up i scale-up poduzeća**. Ta su poduzeća ključna za budućnost Europe jer potiču inovacije i održivi rast, otvaraju visokokvalitetna radna mjesta, privlače ulaganja i stvaraju nova tržišta na kojima EU može predvoditi.

S druge strane, **strategijom za biološke znanosti** nastoje se optimizirati istraživanja u području živih organizama, sustava i njihove povezanosti. Cilj je te važne strategije za europsku konkurentnost poduzećima omogućiti brz pristup tržištu i primjenu takvih inovacija.

STRATEGIJA EU-a ZA START-UP I SCALE-UP PODUZEĆA

**Povoljnije okruženje
za inovacije**

**Bolje financiranje
start-up i scale-up
poduzeća**

**Lakši ulazak na tržište
i ekspanzija start-up
poduzeća**

**Privlačenje i zadržavanje
najboljih talenata**

**Lakši pristup
infrastrukturi, mrežama
i uslugama**

Odabirući Europu odabiremo da istraživanja i inovacije, kao i znanost i tehnologija, budu u središtu našeg gospodarstva. Odabiremo biti kontinent na kojem inovacije služe čovječanstvu i na kojem su svjetski talenti dobro došli. Odabiremo započeti novo doba izuma i inovativnosti.

STRATEGIJA ZA BIOLOŠKE ZNANOSTI

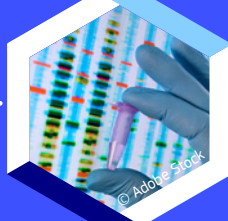
Potporna za napredne terapije

Koordinacija razvoja centara izvrsnosti s državama članicama

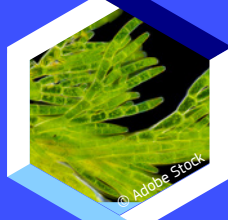
Plan ulaganja u klinička istraživanja

Olakšavanje financiranja kliničkih ispitivanja u kojima sudjeluje više zemalja

Inicijativa „Jedno zdravlje (*) i mikrobiom“

Omogućavanje da EU postane vrhunski inovator za rješenja koja se temelje na mikrobiomu

Razvoj karijera u području bioloških znanosti kroz inicijativu Odaberite Europu

Privlačenje i zadržavanje talenata u sinergiji s aktivnostima država članica

EU-ov Akt o biotehnologiji

Poticanje inovacija jednostavnijim pravilima i mjerama potpore

Sučelje za ulagače u biološke znanosti

Povezivanje start-up poduzeća, sektora i ulagača

(*) U pristupu „Jedno zdravlje“ prepoznaje se međusobna povezanost zdravlja ljudi, životinja i okoliša.

Oblikovanje zajedničkog plana za dekarbonizaciju i konkurentnost

Europa je predvodnik u utrci u području čistih tehnologija i dobro je opremljena za napredak u dekarboniziranom gospodarstvu. Imamo talente, vrhunsku infrastrukturu i jasan plan za postizanje klimatske neutralnosti. Prošle su se godine emisije iz energetskog sektora smanjile za gotovo 10 %, dok se potrošnja energije povećala za samo 1 %. U EU-u sjedište ima oko 30 % svjetskih inovativnih poduzeća za tehnologiju elektrolizatora, 20 % svjetskih poduzeća za hvatanje i skladištenje ugljika i 40 % poduzeća za tehnologiju vjetra i dizalica topline.

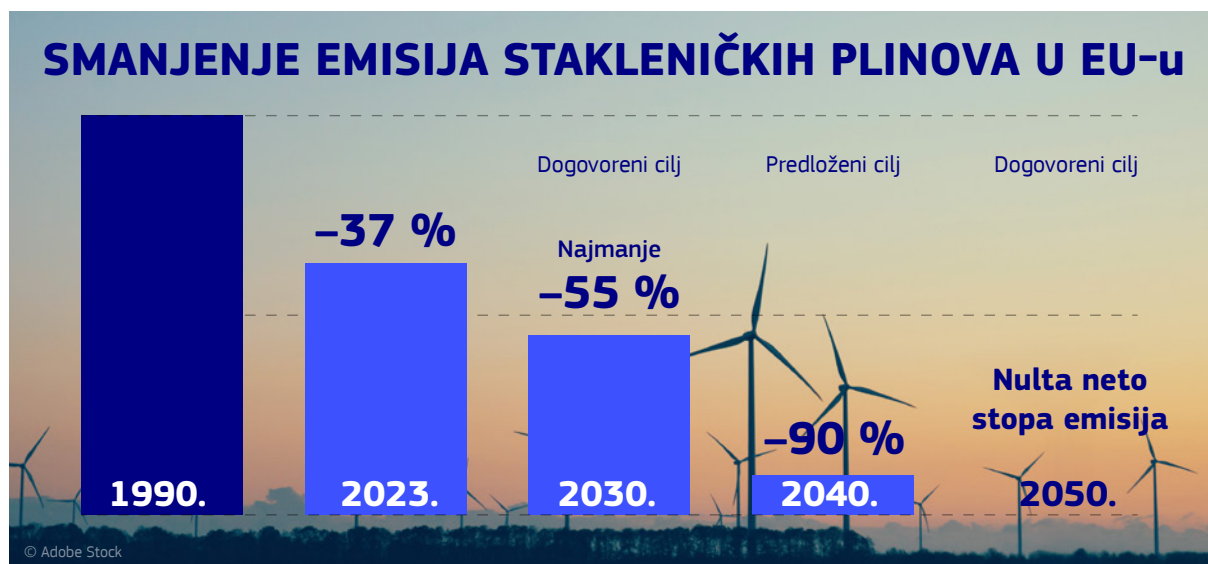
Europa nastavlja tim smjerom i na dobrom je putu da ostvari cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990. Predložili smo **cilj od 90 % do 2040.** kako bismo na pragmatičan način ispunili obveze iz Zakona o klimi i našim industrijama pružili predvidljivost koja im je potrebna za planiranje ulaganja.

Istodobno, za uspješan prelazak na čistu energiju potrebna je veća fleksibilnost i prilagodljivost te snažno partnerstvo

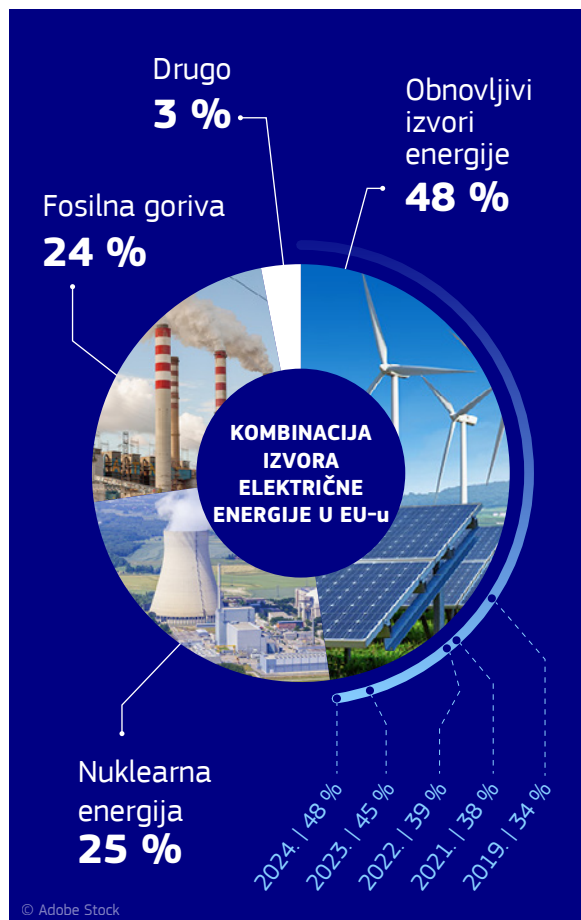
s pojedincima i poduzećima. Moramo iskoristiti svoje tradicionalne prednosti: industriju, mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), inovatore i radnike. Komisija želi da EU bude predvodnik u gospodarstvu budućnosti, a da pritom **zadrži svoje vodstvo u industrijama koje su ga učinile uspješnim.**

Zbog toga je Komisija u veljači predstavila poslovni plan za konkurentnost i dekarbonizaciju, tzv. **Plan za čistu industriju**, s naglaskom na energetski intenzivnim industrijama i čistim tehnologijama.

Energetski intenzivne industrije, kao što su kemikalije, čelik i cement, bile su konkurentne i izvor radnih mjesta za europsko gospodarstvo. Danas ih usporavaju visoki troškovi energije i nepošteno globalno tržišno natjecanje. S druge strane, **čiste tehnologije**, kao što su vodik, energija vjetra i solarna energija, u središtu su transformacije koja je potrebna takvim industrijama. S obzirom na to da se globalna utrka za kontrolom tih tehnologija ubrzava i pooštrava, **Europa se mora brzo prilagoditi.**

Hibrid Greentech, dansko poduzeće čiji je osnivač Rasmus Rode Mosbæk, razvio je najsuvremeniju softversku platformu za pametno upravljanje skladištenjem energije. Projekt je dobio potporu iz programa InvestEU, osvojio je Nagradu za zelenu energiju 2024. i postao europski uzor povezivanja tehnologije, klime i poduzetništva.

Cilj je Plana za čistu industriju **sniziti cijene energije**, koje su u nekim sektorima i dalje previsoke, i **povećati potražnju za čistim proizvodima** stvaranjem vodećih tržišta i promicanjem njihova prihvaćanja u javnoj nabavi. Njime će se zahvaljujući **banci za industrijsku dekarbonizaciju**, čiji je cilj mobilizirati financijska sredstva u iznosu od 100 milijardi EUR, **poduprijeti poduzeća u financiranju prelaska na čistu energiju**. Naposljetku, njime će se **poboljšati kružnost** kako bismo nabavili sirovine koje su nam potrebne.

Kako bi ojačala plan, Komisija je u lipnju donijela **okvir za državne potpore u sklopu Plana za čistu industriju**, kojim će se u državama članicama pojednostavniti pravila za pružanje javne potpore za postizanje ciljeva tog plana.

Akcijski plan za priuštivu energiju, donesen zajedno s Planom za čistu industriju, usmjeren je na visoke troškove energije koji nam narušavaju konkurentnost. Uključuje mjere za smanjenje nacionalnih poreza na električnu energiju, podupiranje sklapanja dugoročnih ugovora o opskrbi električnom energijom i prihvaćanja energetske učinkovitih rješenja te nalaženje pouzdanih dobavljača ukapljenog prirodnog plina. Komisija procjenjuje da bi tim mjerama potrošači i poduzeća mogli uštedjeti **do 45 milijardi EUR ove godine i do 260 milijardi EUR godišnje do 2040.**

Kako bi ostvarila svoju dvostruku ambiciju dekarbonizacije i istodobnog poticanja konkurentnosti Europe, Komisija intenzivno surađuje s dionicima na terenu: poduzetnicima, poljoprivrednicima, radnicima i čelnicima u industriji. Kao rezultat naših strateških dijaloga s ključnim sektorima Komisija je predstavila **Akcijski plan za čelik i metale, Industrijski akcijski plan za europski automobilske sektor i Akcijski plan za kemijsku industriju.** Želimo prekinuti spone koje sputavaju naša poduzeća kako bi Europa bila kontinent industrijskih inovacija, ali i kontinent industrijske proizvodnje.

Planom za čistu industriju mobilizirat će se više od **100 milijardi EUR** za potporu čistoj proizvodnji u EU-u i čistoj tranziciji.

Čišći, pametniji i fleksibilniji energetske sustav omogućit će **uštedu do 45 milijardi EUR u 2025. i do 260 milijardi EUR godišnje do 2040.**

Agios Efstratios i Chalki grčki su otoci koji postaju model za klimatsku neutralnost i energetske autonomiju jer zahvaljujući instrumentu NextGenerationEU i kohezijskoj politici ulažu u obnovljive izvore energije, električnu mobilnost i digitalne javne usluge. Iako su po broju stanovnika mali (250 odnosno 500) i nailaze na poteškoće kao i svaki otok, trude se učiniti što god mogu na putu prema čistijoj budućnosti.

Naši planovi za konkurentniju Europu nadilaze industrijski sektor. Naši poljoprivrednici nam osiguravaju **prehrambenu neovisnost** visokokvalitetnim i sigurnim proizvodima koji su generacijama simbol europskog načina života, a jamče i sigurnost opskrbe hranom u cijelom svijetu. **EU su pretvorili u poljoprivrednu i prehrambenu silu.**

No zbog teških izazova posljednjih godina, kao što su veći ulazni troškovi, ekstremni vremenski uvjeti i složene geopolitičke okolnosti, **naši poljoprivrednici trebaju potporu.**

Komisija je u siječnju na temelju preporuka prošlogodišnjeg strateškog dijaloga o budućnosti poljoprivrede osnovala **Europski odbor za poljoprivredu i hranu**, koji savjetuje Komisiju i promiče kulturu dijaloga i povjerenja.

Sophie Bell 26-godišnja je poljoprivrednica iz Cavana u Irskoj. Potječe iz obitelji koja se već tri generacije bavi poljoprivredom i svojim je angažmanom na društvenim mrežama nadahnuće mladim ženama koje se žele okušati u poljoprivredi, zalaže se za mlade poljoprivrednike i zagovara generacijsku obnovu. Dobila je financijska sredstva zajedničke poljoprivredne politike, a u prosincu 2024. sudjelovala je na 10. europskom kongresu mladih poljoprivrednika.

Komisija je potom u veljači 2025. predstavila **viziju za hranu i poljoprivredu**. Dio je te vizije povećati konkurentnost europske poljoprivrede i više je uskladiti s prirodom, a to **pokazuje da stojimo uz svoje poljoprivrednike**. Njome se utvrđuju mjere kojima se poljoprivrednicima pomaže da ostvare bolje prihode od svojih proizvoda, suzbija nepošteno tržišno natjecanje iz inozemstva usklađivanjem uvezenih poljoprivrednih proizvoda s našim proizvodnim standardima i osigurava da ruralna područja i dalje budu dinamična i privlačna mjesta za život i rad sadašnjih i budućih generacija poljoprivrednika.

VIZIJA ZA POLJOPRIVREDU I HRANU

- Cilj joj je da poljoprivredno-prehrambeni sektor do 2040. postane konkurentan, otporan, pravedan i spreman na buduće promjene.
- Taj sektor ostvaruje **900 milijardi EUR** godišnje (*) i zapošljava oko **30 milijuna radnika**.

Naime, tri četvrtine svih poduzeća u Europi na neki način ovise o prirodi. Prirodu treba čuvati sada kako bismo spriječili probleme naših poduzeća u budućnosti. Komisija je predložila plan za razvoj **kredita za zaštitu prirode**, kojima se potiču mjere za obnovu i očuvanje prirode u privatnom i javnom sektoru. Krediti pružaju priliku za povećanje bioraznolikosti i očuvanje staništa uz istodobno ostvarivanje prihoda za one koji štite prirodu i za one koji ulažu.

Šest mladih volontera iz Francuske, Njemačke, Poljske, Italije i Grčke okupilo se na volonterskom projektu Europskih snaga solidarnosti u vinogradarskoj regiji Amarante u Portugalu. Ondje su se uključili u lokalnu zajednicu, pomagali ekološkim poljoprivrednicima, u školama organizirali radionice o poštenoj trgovini, podupirali socijalne ustanove i organizirali kulturna događanja.

Olakšavanje poslovanja u Europi

Za naš je prosperitet ključno da kod kuće dovedemo stvari u red i našim poduzećima olakšamo poslovanje u Europi.

Pojednostavnjenje je od presudne važnosti za europsku konkurentnost, kao što su nam svi sektori jasno dali do znanja u našim strateškim dijalozima. Rekli su nam da su pod velikim regulatornim pritiskom zbog obveza izvješćivanja, propisa koji se preklapaju i složenih zahtjeva. Komisija je čula i odgovara na njihove molbe.

Program rada Komisije za 2025. potpuno je usmjeren na pojednostavnjenje. Kako bismo uklonili prepreke konkurentnosti u raznim sektorima, dosad smo predložili šest **paketa za pojednostavnjenje**. Njihov je cilj **pružati potporu onima koji stvaraju vrijednost u Europi** i svijetu poslati poruku da je **Europa ozbiljan konkurent**.

U veljači su predstavljene prvi skupovi mjera, čiji je cilj **smanjiti složenost zahtjeva EU-a za izvješćivanje o održivosti i dubinsku analizu za sva poduzeća**, osobito MSP-ove. Tim se mjerama pojednostavnjuje i primjena **mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama**: iz područja primjene tog mehanizma izuzet ćemo 90 % uvoznika koji čine manje od 1 % uvoza i njihove emisije. Te promjene minimalno utječu na klimu, a imat će ogroman pozitivan učinak na MSP-ove.

U svibnju su donesena još dva paketa za pojednostavnjenje. Jedan je namijenjen **poljoprivrednicima i nacionalnim tijelima nadležnima za poljoprivredu**, a obuhvaća pojednostavnjenje plaćanja poljoprivrednicima, racionalizaciju kontrola na temelju tehnologije i davanje većeg povjerenja poljoprivrednicima u pogledu ispunjavanja određenih uvjeta za financiranje.

Drugi paket za pojednostavnjenje iz svibnja namijenjen je MSP-ovima. U tom je paketu Komisija utvrdila novu kategoriju **malih poduzeća srednje tržišne kapitalizacije**, odnosno poduzeća s 250 do 750

zaposlenika i godišnjim prihodima od manje od 150 milijuna EUR ili ukupnom imovinom u vrijednosti od manje od 129 milijuna EUR.

Ta nova kategorija primjenjivat će se na oko 38 000 poduzeća u EU-u, koja će moći rasti bez ograničenja u obliku iznenadnog povećanja obveza u pogledu usklađenosti.

U lipnju je donesen peti paket za pojednostavnjenje za potporu **povećanju obrambenih sposobnosti** država članica EU-a i obrambene industrije. Tim paketom uvodi se **sustav ubrzanog izdavanja dozvola**, kojim bi se postupak izdavanja dozvola mogao skratiti s **nekoliko godina na 60 dana**.

Komisija je u srpnju predstavila svoj šesti paket za pojednostavnjenje, i to o **kemikalijama**. Predloženim mjerama **pojednostavnit će se pravila o označivanju opasnih kemikalija, razjasniti propisi o kozmetičkim proizvodima i olakšati registracija gnojidbenih proizvoda**.

Prema Komisijinim procjenama ta će pojednostavnjenja poduzećima, sektorima, poljoprivrednicima i nacionalnim tijelima uštedjeti **više od 8 milijardi EUR** godišnjih administrativnih troškova, a poduzeća će se istodobno potaknuti na širenje poslovanja i rast, uvođenje inovacija, ulaganja i povećanje konkurentnosti.

Više od **8 milijardi EUR** uštede na godišnjim administrativnim troškovima

Komisija je dosad predložila **šest velikih paketa za pojednostavnjenje**

Cilj je administrativno opterećenje smanjiti

za najmanje 25 % za sva poduzeća

i za 35 % za MSP-ove

do kraja ovog mandata

Do kolovoza smo organizirali i **28 dijaloga o provedbi**, na kojima članovi Kolegija raspravljaju s relevantnim dionicima iz njihova područja nadležnosti i imaju priliku čuti kako se dionici nose s provedbom pravila EU-a, utvrđuju neučinkovitosti i traže mogućnosti za pojednostavnjenje.

S druge strane, **inicijativa o PDV-u u digitalnom dobu**, nakon što se u potpunosti provede, pojednostavnit će poslovanje poduzeća olakšavanjem izvješćivanja o prekograničnoj trgovini zahvaljujući elektroničkom izdavanju računa. Time će se za trgovce iz EU-a troškovi usklađivanja smanjiti **za više od 4 milijarde EUR godišnje** te istodobno smanjiti prijevare povezane s PDV-om.

U svijetu sa sve više trgovinskih prepreka naše jedinstveno tržište europskim poduzećima pruža sigurnu luku, mjesto na kojem mogu stasati prije nego što se otisnu na svjetska tržišta. No vitalnost jedinstvenog tržišta narušena je zbog previše nacionalnih prepreka i prevelike rascjepkanosti i birokracije.

Komisija je zato u svibnju predstavila **strategiju jedinstvenog tržišta**, koja se bavi s **deset najvažnijih i trajnih prepreka**. Jedinstveno tržište uvedeno je kako bi se među našim zemljama uklonile prepreke, carine i pristojbe te olakšalo poslovanje u Europi. Sada se, 30 godina nakon njegove uspostave, napokon vraćamo toj ideji kako bismo ispunili obećanje koje ono nudi.

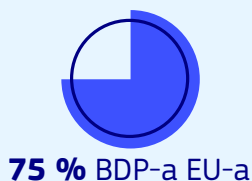

PREPREKE JEDINSTVENOM TRŽIŠTU

Slab rast produktivnosti od oko **1 %**

EU-ova **globalna konkurentnost stagnira**

KLJUČNA ULOGA USLUŽNOG SEKTORA

Tržište usluga unutar EU-a **nije veće** od pružanja usluga ostatku svijeta

KLJUČNE MJERE ZA UKLANJANJE DESET NAJVAŽNIJIH PREPREKA NA JEDINSTVENOM TRŽIŠTU

Svjetska je trgovina opterećena novim teškoćama i Europa mora ukloniti preostale prepreke na jedinstvenom tržištu. Te prepreke narušavaju nesmetan protok robe i usluga, ograničavaju prekogranično trgovanje i ulaganja. Ukloni li se deset najštetnijih prepreka, bit će lakše i jednostavnije poslovati na jedinstvenom tržištu, koje je najveća europska vrijednost.

Komplicirani propisi za osnivanje i poslovanje poduzeća

- Uvesti novi, 28. režim za europsko pravo trgovačkih društava
- Revidirati preporuku Komisije o prijenosu poslovanja

Pretjerano složena pravila EU-a

- Smanjiti nepotrebno administrativno opterećenje utvrđeno u prijedlozima paketa za pojednostavnjenje
- Pojednostavniti i racionalizirati EU-ov okvir za javnu nabavu

Velika kašnjenja u normizaciji

- Revidirati Uredbu o normizaciji
- Omogućiti Komisiji da prema potrebi utvrdi zajedničke specifikacije

Zastarjela pravila o proizvodima i neusklađenost proizvoda

- Poboljšati koordinaciju EU-ovih i nacionalnih tijela nadležnih za carine i nadzor tržišta te potencijalno osnovati EU-ovo tijelo za nadzor tržišta
- Izraditi pravni okvir za obnovljene i popravljene proizvode
- Postrožiti zahtjeve za prijavljena tijela za ocjenjivanje sukladnosti

Zahtjevni postupci za privremeno upućivanje radnika

- Podržati donošenje e-izjave za upućene radnike i koordinaciju socijalnog osiguranja
- Olakšati privremeno upućivanje radnika
- Pokrenuti pilot-projekt o uvođenju europske propusnice socijalne sigurnosti (ESSPASS)

Nedostatna odgovornost država članica

- Visoki predstavnik za jedinstveno tržište („šerpa“) treba promicati primjene pravila u svakoj državi članici
- Organizirati političke sastanke na visokoj razini za Radnu skupinu za osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta (SMET)
- Ojačati preventivne mehanizme na razini EU-a

Ograničeno priznavanje stručnih kvalifikacija

- Ubrzati postupak priznavanja i povećati mu učinkovitost primjenom digitalnih alata i automatiziranih postupaka
- Proučiti zajednička pravila za priznavanje kvalifikacija državljana trećih zemalja

Fragmentirana pravila o ambalaži, označivanju i otpadu

- Uvesti digitalnu putovnicu za proizvode radi sukladnosti digitalnih oznaka i proizvoda
- Uskladiti i pojednostavniti programe proširene odgovornosti proizvođača za proizvode na kraju vijeka trajanja

Restriktivna i različita nacionalna regulacija usluga

- Olakšati privremeno pružanje prekograničnih usluga, potencijalno uključujući usklađivanje programa njihova odobravanja i certificiranja
- Razmotriti probleme u specifičnim sektorima, kao što su građenje, maloprodaja, dostava te sektori poslovnih i industrijskih usluga

Teritorijalna ograničenja opskrbe

- Razviti sredstva za suzbijanje neopravdanih teritorijalnih ograničenja opskrbe mimo situacija zabranjenih

Financiranje mogućnosti rasta Europe

U Europi se nalaze brojna inovativna poduzeća, ali **trebaju sredstva za financiranje svojih ambicija**. Rascjepkanost financijskih tržišta EU-a poduzeća sprečava da dobiju pristup financiranju, zbog čega su ponekad prisiljena svoje potrebe namiriti drugdje.

S druge strane, štediše u EU-u željeli bi imati bolje mogućnosti ulaganja: trenutačno je **oko 10 bilijuna EUR** njihove štednje u obliku bankovnih depozita.

Svake godine 300 milijardi EUR uštede evropskih obitelji odlazi iz Europe na strana financijska tržišta jer je naše tržište kapitala previše rascjepkano. Taj se novac često koristi za kupnju inovativnih europskih poduzeća iz inozemstva. To se mora promijeniti. Dobra je prilika da iskoristimo to golemo bogatstvo i potaknemo rast u Europi.

Komisija je u ožujku predstavila **strategiju za uniju štednje i ulaganja** kako bi se iskoristio puni potencijal tržišta kapitala EU-a i štediše u potrazi za boljim investicijskim opcijama povezal s poduzećima kojima treba kapital.

Cilj je predloženih mjera **osposobiti štediše da postanu ulagači** ako to žele i **poduzećima olakšati pristup dubljim i raznolikijim izvorima financiranja**, uključujući preko granica.

NextGenerationEU, ambiciozan plan EU-a za oporavak nakon pandemije, još je jedan instrument koji Europi pomaže da financira svoje prioritete i postane neovisnija. Komisija procjenjuje da će se samo zahvaljujući ulaganjima u okviru instrumenta NextGenerationEU **bruto domaći proizvod EU-a 2026. povećati za do 1,4 %**, a pozitivni učinci tog instrumenta još će se godinama osjećati.

NEXT GEN EU

**+4,5
milijuna**

malih, srednjih i velikih poduzeća dobilo potporu

**+49,8
milijuna**

građana ima pristup novim ili moderniziranim zdravstvenim ustanovama

**+31,1
milijun**

građana dobio bolju zaštitu od prirodnih katastrofa

**33,4
milijuna**

MWh/godišnje uštede u godišnjoj potrošnji primarne energije

**+16,2
milijuna**

kućanstava ili objekata s internetom vrlo velikoga kapaciteta

**+10,7
milijuna**

mladih u dobi od 15 do 29 godina primilo je novčanu potporu za obrazovanje, osposobljavanje i zapošljavanje

+1,4 %

procijenjeni rast EU-ova BDP-a u 2026. samo zahvaljujući ulaganjima u okviru instrumenta NextGenerationEU

Stanje u kolovozu 2025.

Dosad je Mehanizam za oporavak i otpornost omogućio **ugradnju više od 110 gigavata kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora u cijelom EU-u** i uštedu od 33,4 milijuna megavatsati u godišnjoj potrošnji primarne energije, što je **više od ukupne godišnje potrošnje električne energije u Danskoj**.

Mehanizam za oporavak i otpornost glavna je komponenta instrumenta NextGenerationEU. Do početka kolovoza ove godine u okviru tog mehanizma državama članicama **isplaćene su 362 milijarde EUR**, što je oko 56 % ukupnog raspoloživog iznosa. Na raspolaganju **preostaje 288 milijardi EUR**. Države članice trebaju ubrzati provedbu kako bi se sredstva iskoristila **prije isteka Mehanizma za oporavak i otpornost na kraju 2026.** Komisija je u lipnju dala smjernice za optimalno korištenje mogućnosti koje nudi mehanizam.

Cilj je programa Antinero zaštititi grčke šume i spriječiti velike požare raščišćavanjem suhe vegetacije, poboljšanjem šumskih cesta i protupožarnih prosjeka, pošumljavanjem i stvaranjem prirodnih zaštitnih zona koje usporavaju širenje požara. Tim je programom obuhvaćeno i zbrinjavanje zgarišta radovima na sprečavanju erozije i zaštiti od poplava. Cilj je jednostavan: šume trebaju biti sigurnije, zdravije i otpornije na klimatske promjene. Program je razvijen uz financiranje iz instrumenta NextGenerationEU i vodeći je primjer načina na koji se ulaganjima EU-a osigurava otpornost na klimatske promjene, pripravnost i zaštita ruralnih zajednica. To je dosad najveći takav projekt u Grčkoj za koji je izdvojeno više od 400 milijuna EUR.

PRIJE

POSLIJE

© Glavno tajništvo za šumarstvo Ministarstva okoliša i energetike

© Upravljačko tijelo za program prometa 2021. - 2027., 2025.

Kohezijska politika i dalje je jedan od najmoćnijih instrumenata EU-a za ulaganje u ravnopravnija i otpornija društva u skladu s našim zajedničkim prioritetima.

No postojeći kohezijski programi doneseni su prije velikih geopolitičkih promjena kojima smo svjedočili posljednje četiri godine. **Naši instrumenti moraju postati fleksibilniji da bi se prilagodili novim prioritetima.** Komisija je u travnju provela **preispitivanje postojeće kohezijske politike u sredini programskog razdoblja** i sastavila prijedloge za njezinu prilagodbu investicijskim potrebama i izazovima današnjice.

Države članice moći će reprogramirati dio svojih fondova kohezijske politike kako bi ih namijenile **aktualnim prioritetima EU-a**, kao što su jačanje europske konkurentnosti i obrane, veća priuštivost stanovanja, poboljšanje otpornosti vodoopskrbe i podupiranje energetske tranzicije. Posebna pozornost posvetit će se **istočnim regijama koje graniče s Rusijom, Bjelarusom i Ukrajinom**, na koje Putinov rat osobito utječe.

Zahvaljujući potpori kohezijske politike EU-a inicijativi za koridore solidarnosti, projekt PRIMUS u Rumunjskoj povećao je sigurnost plovidbe na Dunavu i koristi lukama u Rumunjskoj, Ukrajini i Moldovi. Konkretno, PRIMUS povećava kapacitet kanala Sulina s 8 brodova na najmanje 20 brodova dnevno modernizacijom prethodnih navigacijskih alata i stavljanjem na raspolaganje brodskim pilotima svih relevantnih informacija u stvarnom vremenu. Time se Rumunjskoj omogućuje da u potpunosti iskoristi potencijal tog plovnog puta te se Ukrajini i Moldovi osigurava ključna veza s EU-om u kontekstu rata koji je u tijeku.

Osnaživanje građana i jačanje socijalnog modela

Naši građani, njihov rad, talenti i vještine temelj su našega gospodarstva. Danas konkurentnost ne ovisi toliko o trošku rada koliko o znanju radnika, a to je područje u kojem možemo preteći našu konkurenciju. Europa poduzećima nudi vrloiskusne radnike i stručnjake s diplomom u području vrhunskih tehnologija. No ne nudi ih u dovoljnom broju i to nas koči u odnosu na konkurenciju.

Komisija je zato u ožujku predstavila plan za **Uniju vještina**, koji je dopunila **Akcijskim planom za osnovne vještine** i **Strateškim planom za obrazovanje u području STEM-a**. Tim će se mjerama povećati ljudski kapital Europe i građane motivirati da doprinesu konkurentnosti našeg kontinenta.

Inicijative za Uniju vještina omogućit će redovito usavršavanje i prekvalifikaciju odraslih. Komisija je također predložila mjere za povećanje **udjela studenata, posebno ženskih, koji upisuju STEM studijske programe** (prirodoslovlje, tehnologija, inženjerstvo i matematika) i **doktorske programe u području informacijske i komunikacijske tehnologije**.

Te se mjere temelje na **Paktu za vještine**, koji je zahvaljujući zajedničkom radu Komisije, nacionalnih tijela, industrije, socijalnih partnera i pružatelja usluga obrazovanja i osposobljavanja pridonio osposobljavanju **6,1 milijuna ljudi**.

Socijalni partneri imaju ključnu ulogu u učinkovitom rješavanju problema nedostatka vještina jer znaju koje su vještine najpotrebnije radnicima i poduzećima i što je dobra praksa u tom području. **Socijalni dijalog** s udruženjima radnika i poslodavaca već je desetljećima temelj europskog socijalnog modela. U svijetu koji se mijenja bit će još potrebnije graditi povjerenje, štititi prava radnika i zajamčiti da promjene u gospodarstvu **potiču našu konkurentnost i pritom ne oslabljuju tkivo našeg društva.**

Komisija je u ožujku sa socijalnim partnerima na razini EU-a potpisala novi **Pakt za europski socijalni dijalog**, kojim se obvezuje na širenje opsega socijalnog dijaloga i savjetovanja sa socijalnim partnerima u pripremi zakonodavnih inicijativa.

Europljani znaju da se produktivnost može potaknuti dobrim uvjetima rada kao što su stabilno radno mjesto, dobra plaća, održavanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, dostupnost skrbi za djecu i kvalitetne skrbi za starije roditelje i pristup adekvatnom i priuštivom stanovanju. No u današnjem svijetu mnoga od tih socijalnih prava više se ne mogu uzimati zdravo za gotovo.

Europljane sve više brine **priuštivost stanovanja**. Mlađe generacije suočavaju se s preprekama koje njihovi roditelji nisu imali. Komisija je osnovala **radnu skupinu za stanovanje**, koja će osmisliti **europski plan za priuštivo stanovanje** kako bi se riješila strukturna pitanja i uspostavila strategija za poticanje javnih i privatnih ulaganja u gradnju.

PRIUŠTIVO STANOVANJE – KOMISIJIN PRIORITET

S usklađenjem za inflaciju, cijene stanovanja povećale su se od 2015. za više od **20 %**.

Broj građevinskih dozvola za stambene nekretnine smanjio se od 2021. za **više od 20 %**.

17 % našeg stanovništva živi u prenapučenim stanovima.

Ukupna ulaganja u stambene nekretnine, usklađena za inflaciju, **smanjila su se za 6 %** u razdoblju 2022. – 2024.

U velikim su gradovima u razdoblju 2014. – 2023. **najamnine za jednosobne stanove porasle za više od 48 %**.

Beskućništvo utječe na sve države članice i u zadnjem je desetljeću **u bitnom porastu**.

© Viktória Király, 2025.

Šezdesetčetverogodišnja Maria preuzela je odgoj svojih unuka jer joj kći ima problema s ovisnošću. Iako je zaposlena, nije si mogla priuštiti najam stana. No zahvaljujući financijskom instrumentu uz potporu Europskog fonda za regionalni razvoj javno-privatno partnerstvo u Slovačkoj iskoristilo je javna sredstva i na raspolaganje stavilo 350 stanova za najam, što je Mariji i stotinama drugih ranjivih osoba omogućilo da pronađu kvalitetno stanovanje po cijenama koje su i do 30 % niže od tržišnih. „Stan iz programa ‚Dostupný Domov‘ sa sniženom najamninom bio je svjetlo na kraju tunela”, kaže. „Cijeloj obitelji pruža udobnost doma, privatnost i bolje okruženje za učenje.”

Isto vrijedi za **ravnopravnost**, koja nije samo ključno europsko načelo sadržano u našim ugovorima, nego i čimbenik **gospodarskog rasta** jer omogućuje puno sudjelovanje na tržištu rada, potiče kreativnost i inovacije te vodi k boljoj kvaliteti života svih građana.

EU je postigao velik napredak u pogledu rodne **ravnopravnosti** uvođenjem pravila o **transparentnosti plaća, rodnoj ravnoteži u upravnim odborima društava i borbi protiv nasilja nad ženama**. No još ne možemo biti zadovoljni.

Cilj do kraja lipnja 2026. za EU-ova velika trgovačka društva uvrštena na burzu:

najmanje 40 %

pripadnika podzastupljenog spola među savjetodavnim članovima uprave

ili

najmanje 33 %

među svim direktorima

Prosječni udio žena u upravnim odborima trgovačkih društava u EU-u zasad je **34 %**

Ljubljana je 2024. osvojila Nagradu za europske prijestolnice ukljuživosti i raznolikosti zbog svega što je učinjeno za sigurnost žena u gradu i sprečavanje nasilja nad ženama. Gradske inicijative uključuju organizaciju kampanja za informiranje i prevenciju nasilja nad ženama, kreativne projekte kao što su umjetničke izložbe s pričama žrtava nasilja, sufinanciranje pet sigurnih kuća za žrtve nasilja u obitelji i dva doma za majčinstvo te uvođenje telefonske linije za danonoćnu pomoć.

Komisija je u ožujku predstavila **Plan za prava žena** i nastavit će raditi na tome da i u Europi i u inozemstvu **svaka žena i djevojčica ostvari svoje pravo na osjećaj sigurnosti i na to da se prema njoj postupa s dostojanstvom**, da bude jednako plaćena za isti rad te da ima pristup visokokvalitetnom zdravstvu i obrazovanju i odgovarajuću ravnotežu između poslovnog i privatnog života. Iako su neke zemlje u Europi jedne od najravnopravnijih na svijetu, naš posao nije ni blizu gotov i nikad se nećemo prestati boriti za ravnopravnost.

Istodobno nastavljamo posao koji smo započeli u prethodnom mandatu kako bismo zaštitili i unaprijedili prava LGBTIQ osoba. Ažurirana strategija za LGBTIQ osobe i nova strategija za borbu protiv rasizma dodatno će učvrstiti naše napore.

**PLAN
ZA
PRAVA
ŽENA**

- 1. Život bez rodno uvjetovanog nasilja**
Bez nasilja u obitelji i bez femicida
- Najviši zdravstveni standardi**
Potpora i dopuna mjera država članica za pristup žena spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima
- Jednake plaće i bolji ekonomski položaj žena**
Plaće, mirovine, financije, oporezivanje i socijalna zaštita
- Ravnoteža između poslovnog i privatnog života i obveza skrbi**
Jednaka podjela odgovornosti za skrb i usklađenje privatnog, obiteljskog i poslovnog života
- Jednake mogućnosti zapošljavanja i primjereni radni uvjeti**
Jednaki uvjeti za muškarce i žene
- Kvalitetno i uključivo obrazovanje**
Omogućiti jednake prilike i pristup osposobljavanju, poticati digitalne vještine i sudjelovanje u STEM-u
- Političko sudjelovanje i jednaka zastupljenost**
Za punopravnu, ravnopravnu i konstruktivnu zastupljenost i sudjelovanje žena u javnom i političkom životu
- Promicanje prava žena**
Snažne institucije za rodnu ravnopravnost, rodna pitanja u svim politikama i proračunu, financiranju, istraživanju i podacima

Rodna ravnopravnost

© Adobe Stock

Sigurna Unija spremna za obranu

Svijet u kojem živimo ponovno je obilježen imperijalističkim ambicijama i ratovima. Međunarodni akteri spremni su iskoristiti sva poštena i nepoštena sredstva radi stjecanja koristi. Rusija je u četvrtoj godini svojeg agresivnog rata pojačala napade na Ukrajinu. Sigurnosna arhitektura na koju smo se dosad oslanjali više se ne može uzimati zdravo za gotovo. Unija je na tu novu situaciju odgovorila mjerama koje su se još prošle godine činile nezamislivima. **Napokon se probudila obrambena Europa.**

U današnjem se svijetu ne možemo osloniti na druge za obranu Europe. **Europska obrana naša je strateška odgovornost**, koja počinje jačanjem proračuna za obranu i obrambenu industriju. Države članice mobiliziraju dosad nezabilježena sredstva kako bi povećale svoje rashode za obranu, a Unija je pokrenula niz novih inicijativa kako bi im pomogla da **troše više, bolje i zajednički.**

Inicijativama za **obrambenu spremnost 2030.** u iduće četiri godine državama članicama olakšat ćemo dodatna ulaganja u iznosu do **800 milijardi EUR**. Šesnaest država članica zatražilo je aktivaciju **nacionalne klauzule o odstupanju** kako bi povećale svoje proračune za obranu. U samo četiri mjeseca uspostavili smo novi financijski **Instrument za sigurnosne mjere za Europu (SAFE)** sa **zajmovima u iznosu od 150 milijardi EUR za zajedničku nabavu u području obrane**. Predložili smo **paket za pojednostavnjenje** u području obrane kako bismo radikalno ubrzali naša ulaganja u obranu. Ojačali smo i **mrežu partnerstava u području obrane i sigurnosti** sa zemljama iz cijelog svijeta, od Ujedinjene Kraljevine do Kanade i od Norveške do Japana, s kojima dijelimo vrijednosti i sigurnosne interese. Naš je cilj jasan: do 2030. **Europa mora imati sve što joj je potrebno za uvjerljive mjere odvratanja.**

SPREMNOST 2030.

Mobilizacija do 800 milijardi EUR za sigurnost i obranu EU-a

© NATO, 2024.

SAFE
150 milijardi EUR

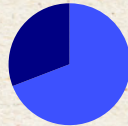
19 država članica

Aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju

16 država članica

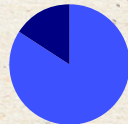
Stanje u kolovozu 2025.

STAJALIŠTA EUROPLJANA O SIGURNOSTI I OBRANI

69 %

slaže se da je **Europska unija mjesto stabilnosti** u nemirnom svijetu

81 %

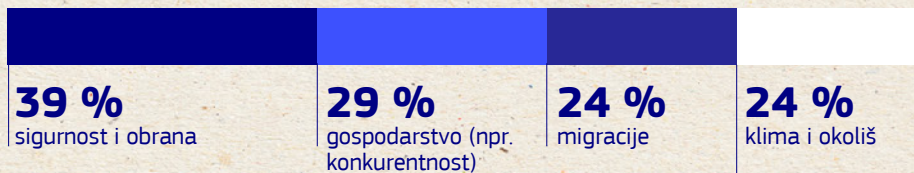
podupire **zajedničku obrambenu i sigurnosnu politiku** država članica, što je **najbolji rezultat** od 2004.

78 %

brine se zbog **obrane i sigurnosti EU-a** u narednih pet godina

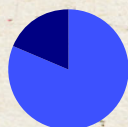
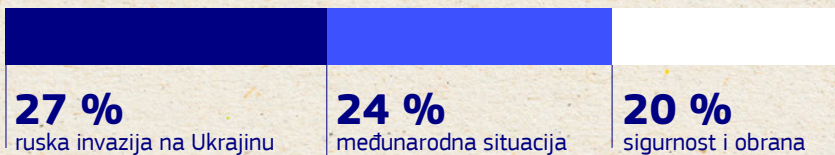
Europljani smatraju da bi srednjoročno **EU trebao poduzeti mjere** u sljedećim područjima:

Temeljne vrijednosti EU-a:

Najvažnija pitanja kojima se EU trenutačno bavi:

77 %

europskih ispitanika slaže se da je **ruska invazija na Ukrajinu prijetnja sigurnosti EU-a**

Izvor: Standardno istraživanje Eurobarometra br. 103

Istodobno, **Europa ne prestaje pružati nepokolebljivu potporu Ukrajini. Sa 168,9 milijardi EUR potpore, uključujući gotovo 60 milijardi EUR vojne potpore, EU je i dalje najveći ukrajinski donator.**

Uz to, novi instrument SAFE može se iskoristiti za izravnu nabavu od ukrajinske obrambene industrije. Budućnost Ukrajine je u Uniji i njezinu obrambenu industriju integrirat ćemo u širu europsku obrambenu industrijsku bazu.

Osim obrane, radili smo na povećanju sigurnosti i otpornosti u nizu područja, **od kibernetičke sigurnosti i kritične infrastrukture do opskrbe energijom, vodom, lijekovima i sirovinama.** Isto

tako, promicali smo **kulturu pripravnosti** u cijelom europskom društvu jačajući svoju otpornost na buduće krize i sposobnost da ih zajednički prebrodimo.

Kako bismo nastavili davati prednost sigurnosti i integrirali je u sve inicijative Komisije, **predsjednica von der Leyen** **od sada predsjedava redovitim sastancima Kolegija za sigurnost**, na kojima cijeli Kolegij povjerenika može u za to predviđenom okruženju raspravljati i biti izvještavan o sigurnosnim pitanjima.

Počelo je **ново doba europske sigurnosti i obrane.**

Novo doba europske obrane: „Spremnost 2030.”

Poljuljana je europska paradigma sigurnosti. S jedne strane, Rusija nastavlja brutalno ratovati na europskom tlu, a s druge, duboke geopolitičke promjene uzdrmale su sigurnosnu strukturu našeg kontinenta.

Europa je predugo u sigurnosnom deficitu i taj manjak treba hitno nadoknaditi.

Projekt „Atlantska konstelacija”, koji se podupire u okviru instrumenta NextGenerationEU, dio je partnerske suradnje Portugala i Španjolske, a cilj mu je razviti cjelovit satelitski vrijednosni lanac za napredne podatkovne aplikacije u području obrane i održivosti. Ta je suradnja dovela do lansiranja drugog portugalskog satelita 2024. „Atlantska konstelacija”, s već dva satelita u orbiti i još njih u pripremi, najveći je projekt u svemirskom sektoru u portugalskoj povijesti. Taj je projekt dio inicijative „New Space Portugal”, u okviru koje će se izgraditi kapaciteti za projektiranje i proizvodnju cjelovitih satelita te pružati usluge visoke dodane vrijednosti koje se temelje na podacima dobivenima promatranjem Zemlje.

Ova Komisija želi izgraditi istinsku **obrambenu uniju**. Iako će NATO i dalje biti temelj naše sigurnosti, **EU mora preuzeti veću odgovornost za vlastitu zaštitu**, zbog čega je Komisija u ožujku predložila plan za **obrambenu spremnost 2030**. Sastoji se od **Bijele knjige o europskoj obrani**, u kojoj se utvrđuju nedostaci u sposobnostima i potrebna ulaganja u područjima obrane kao što su protuzračna i proturaketna obrana, topnički sustavi, streljivo i rakete, bespilotni zrakoplovi i elektroničko ratovanje.

Nadalje, u okviru plana za europsku obrambenu spremnost 2030. stavljaju se na raspolaganje resursi za hitno djelovanje. Državama članicama predložili smo **koordiniranu aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju** u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, koja će im omogućiti da povećaju svoje rashode za obranu bez kršenja naših fiskalnih pravila.

Druga inicijativa je **SAFE**. Komisija će državama članicama uskoro početi pružati **zajmove u iznosu do 150 milijardi EUR** osigurane proračunom EU-a i njegovim visokim kreditnim rejtingom.

Ti će se zajmovi koristiti za **zajedničku nabavu od europske obrambene industrije** na temelju utvrđenih prioriteta sposobnosti. Koristit će se za **kupnju od poduzeća s poslovnim nastanom u EU-u, Europskom gospodarskom prostoru i Ukrajini**, a najmanje 65 % troškova proizvoda trebalo bi nastati u tim regijama.

Do rujna je **19 država članica** izrazilo interes za pristup financiranju zajmovima iz instrumenta SAFE, čime je dosegnut **pun financijski doprinos tog instrumenta od 150 milijardi EUR**.

Osim toga, **preispitivanjem kohezijske politike u sredini programskog razdoblja**, koje je pokrenuto u travnju, pružaju se poticaji zemljama i regijama koje

su voljne preraspodijeliti raspoloživa sredstva na proizvodne kapacitete u obrambenom sektoru u cijelom EU-u.

Komisija je svim raspoloživim instrumentima nastavila poticati potrošnju na obranu. U lipnju smo predstavili **veliki paket za pojednostavnjenje namijenjen obrambenoj industriji**, a u travnju najavili ulaganja **u okviru Europskog fonda za obranu (EDF) u iznosu od 910 milijuna EUR u 62 nova projekta** u području protuzračne i proturaketne obrane, streljiva, vojne mobilnosti, umjetne inteligencije, kibernetičkog i elektroničkog ratovanja i drugim područjima.

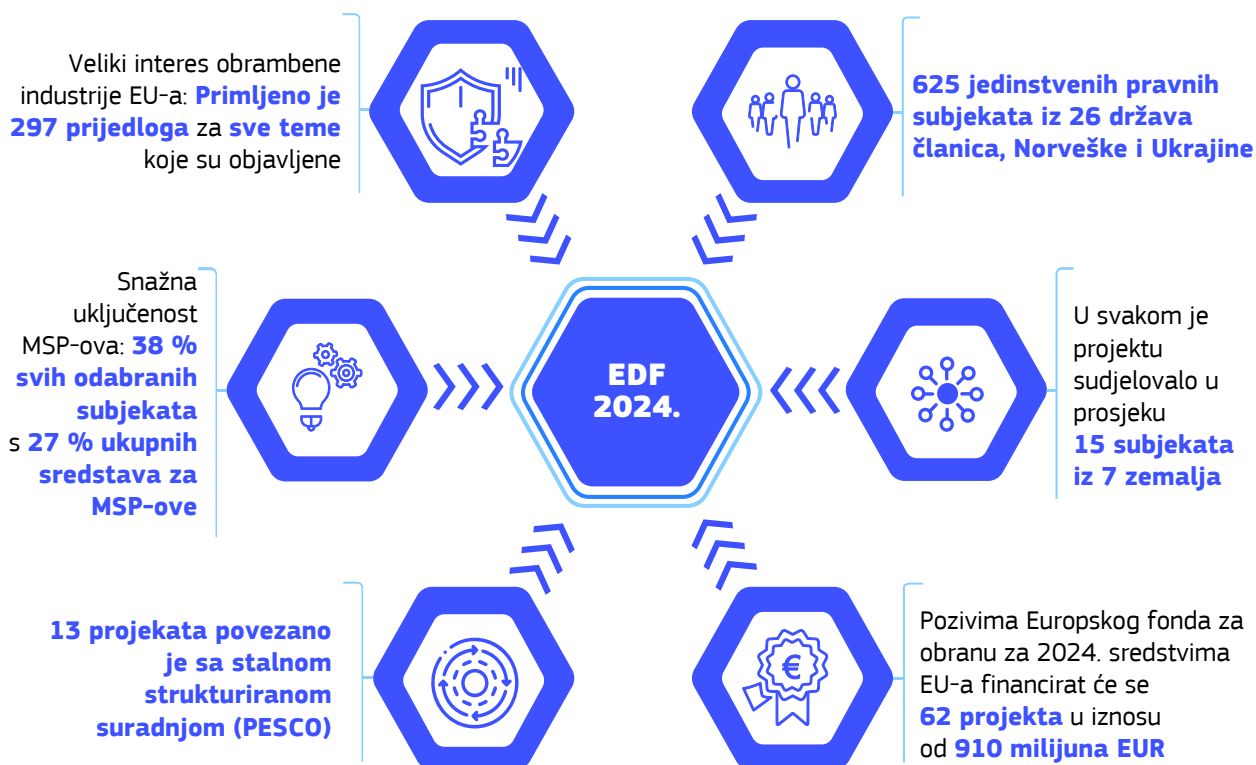
Nadalje, s obzirom na to da svemir i sateliti imaju sve veću stratešku ulogu u našem društvu, **Aktom EU-a o svemiru** poduzeli smo korake za sprečavanje poremećaja koje izazivaju zlonamjerni akteri i za poboljšanje sigurnosti.

Češka poduzeća Eagle.one i Fly4Future, zajedno s Češkim tehničkim sveučilištem u Pragu, razvila su robotski „lovac“ Eagle.one. Projekt, koji dobiva potporu Europskog fonda za regionalni razvoj, a predstavljen je u studenom 2024., usmjeren je na razvoj autonomnog letećeg robota koji upotrebljava ugrađenu umjetnu inteligenciju za sigurno hvatanje neovlaštenih bespilotnih letjelica u zaštićenom zračnom prostoru bez njihova uništenja, što je ključno u civilnoj primjeni.

© EAGLE.ONE s.r.o.

NAJVAŽNIJI PODACI O EUROPSKOM FONDU ZA OBRANU 2024.

Europski fond za obranu 2024. financira vodeće projekte koji doprinose strateškoj autonomiji i otpornosti EU-a

Mornarica

EUROSWEET će raditi na razvoju zajedničkog europskog protuminskog sustava s autonomnim značajkama, bez ljudskih operatera

Zrakoplovstvo

Projekt ENGRT II doprinosi obrambenoj autonomiji EU-a razvojem sljedeće generacije rotokoptera do 2030., s fokusom na naprednim tehnologijama i konfiguracijama rotokoptera

Kopno

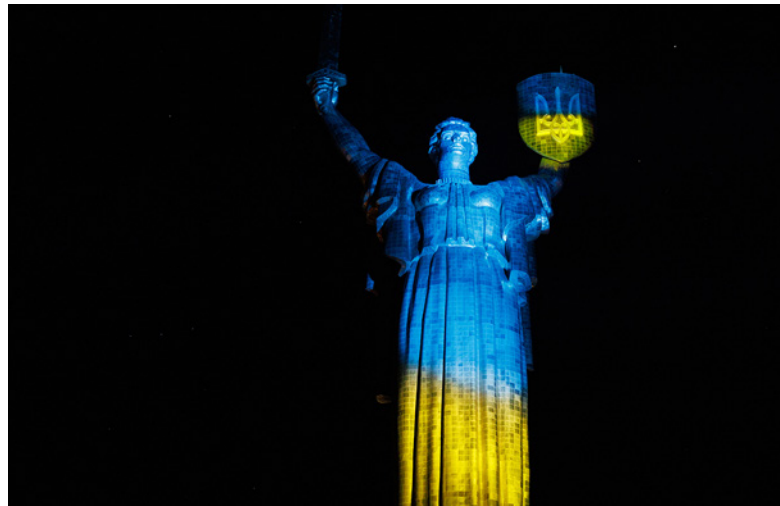
Projekt iMUGS2 dodatno će doprinijeti razvoju i demonstraciji modularnih i otvorenih sustava koji, među ostalim, u novim i naslijeđenim vojnim vozilima, integriraju autonomnost i mogućnosti rojevanih operacija

Zalaganje za slobodnu i suverenu Ukrajinu

Prošlo je više od tri godine otkad je Putin pokrenuo opću ratnu agresiju na Ukrajinu. Ukrajinski narod iskazao se junačkim otporom i hrabrošću te se i dalje bori za svoje pravo da odabere vlastitu sudbinu.

Sloboda Ukrajine sloboda je Europe.

Rat u Ukrajini najveća je sigurnosna kriza u Europi. Zato **nismo prestali pružati potporu**. U kolovozu je potpora cijelog EU-a od početka rata dosegla **168,9 milijardi EUR**. Samo ove godine pokrit ćemo **84 % potreba Ukrajine za vanjskim financiranjem**.

SOLIDARNOST EU-a S UKRAJINOM – UKRATKO

UKUPNA POTPORA
168,9 milijardi EUR
Ukrajini
i Ukrajinacima,
u obliku gospodarske,
financijske,
humanitarne
i vojne pomoći

PRIVREMENA ZAŠTITA

Više od četiri
milijuna Ukrajinaca
pronašlo je utočište
u EU-u

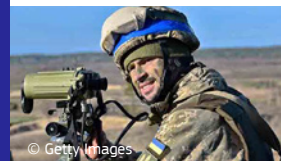

HUMANITARNA POMOĆ

Dosad najveća
operacija u okviru
Mehanizma Unije
za civilnu zaštitu

VOJNA POMOĆ

EU i države članice
mobilizirali su
59,6 milijardi EUR
za vojnu pomoć

INTEGRACIJA U EU

EU je otvorio
pregovore
o pristupanju
s Ukrajinom

POZIVANJE RUSIJE NA ODGOVORNOST

18 paketa strogih
sankcija Rusiji,
uključujući četiri
paketa od
1. prosinca 2024.

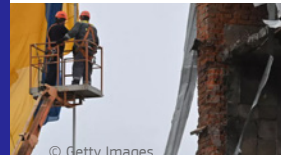

MIROVNI PREGOVORI

Zalaganje
međunarodne
zajednice i Tima
Europa za pravedan
i trajan mir
u Ukrajini

OPORAVAK I OBNOVA UKRAJINE

Cilj je mobilizirati
do 40 milijardi EUR
javnih i privatnih
ulaganja

168,9 milijardi EUR

ukupne potpore Ukrajini i Ukrajincima

17 milijardi EUR

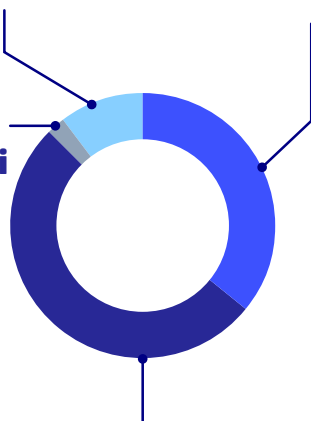
stavljeno je na raspolaganje državama članicama za potrebe ljudi koji bježe od rata

59,6 milijardi EUR

vojne pomoći Ukrajini iz Europskog instrumenta mirovne pomoći i od pojedinačnih država članica

3,7 milijardi EUR

od prihoda od imobilizirane ruske imovine

više od **88,6 milijardi EUR**
financijske i proračunske
potpore i humanitarne pomoći

15 milijardi EUR

od država članica, uključujući humanitarnu pomoć

više od
73,6 milijardi EUR
makrofinancijske pomoći,
proračunske potpore,
humanitarne pomoći
i hitne potpore,
dodijeljeno iz proračuna
EU-a ili uz proračunsko
jamstvo

Obitelj Stasevskij – sestra Dalia i njezina braća Justas i Lukas – finsko-ukrajinski su glazbenici koji svim srcem podupiru Ukrajinu, posebno od početka opće ruske invazije. Različitim inicijativama, od kampanja humanitarne pomoći i izvješćivanja s prve crte bojišnice do javnih izvedbi i kulturne diplomacije, promiču europske vrijednosti, demokratska načela i međunarodnu suradnju, što pomaže da se čuje glas onih koji su pogođeni ratom.

Komisija je u okviru **Instrumenta za Ukrajinu** isplatila **22,7 milijardi EUR** za potporu ukrajinskom gospodarstvu i provedbi reformi. Zajedno s partnerima iz skupine G-7 pružamo dodatnu potporu u obliku zajmova u vrijednosti od 45 milijardi EUR. EU je dosad osigurao **9 milijardi EUR** u okviru izvanrednog programa makrofinancijske pomoći. Taj će se iznos **vratiti prihodima ostvarenima od imobilizirane ruske imovine**.

Osim toga, Komisija i države članice su u **dosad najvećoj operaciji u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu** Ukrajini isporučile više od **156 000 tona pomoći** te smo koordinirali evakuaciju **više od 4 500 ukrajinskih pacijenata u bolnice u 22 europske zemlje**. To je izraz europske solidarnosti koji doslovno spašava živote.

Komisija je povećala i pritisak na Rusiju. Na temelju naših prijedloga EU je donio **18 paketa strogih sankcija Rusiji, uključujući četiri paketa od početka ovog mandata**.

Koordinirana evakuacija
više od
4 500
ukrajinskih pacijenata

Zahvaljujući tim sankcijama prihodi Rusije od nafte i plina smanjili su se za gotovo 80 % u odnosu na razdoblje prije rata. Njezin deficit i kamatne stope naglo su se povećali, a inflacija je viša od 10 %. Uvoz tehnologija i kritične robe postao je iznimno skup.

Na popis ruske flote u sjeni uvrstili smo **444 plovila**, a na više od **2 500 pojedinaca** i subjekata primjenjuju se mjere zabrane putovanja i zamrzavanja imovine.

© Adobe Stock

**Više od
2 500**
pojedinaca
i subjekata pod
sankcijama

© Adobe Stock

444 plovila
iz ruske flote
u sjeni uvrštena
na EU-ov popis

Nastavili smo raditi na tome da **Rusija snosi odgovornost za zločine koje je počinila u Ukrajini**. Komisija je u veljači zajedno s visokom predstavnicom, Vijećem Europe, Ukrajinom i 37 država postavila temelje za osnivanje **Posebnog suda za zločin agresije protiv Ukrajine**, a sporazum su već potpisali ukrajinski predsjednik Volodimir Zelenski i glavni tajnik Vijeća Europe Alain Berset.

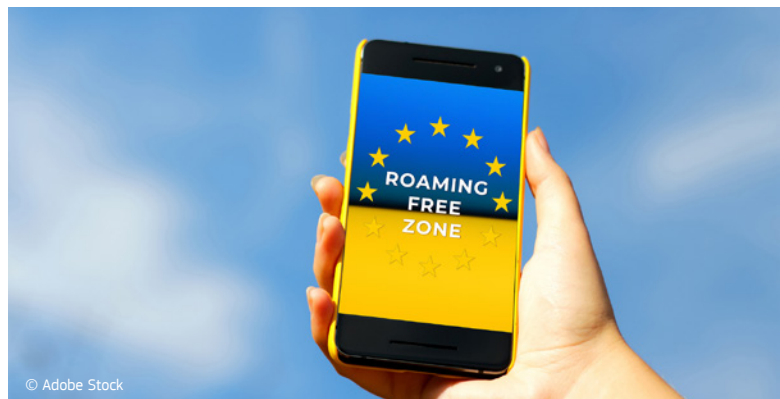
Sud će biti ovlašten za privođenje pravdi ruskih političkih i vojnih čelnika, koji snose najveću odgovornost za zločine počinjene u Ukrajini.

Osim toga, predsjednica von der Leyen nastavila se javno zalagati za **povratak ukrajinske djece koju je otela Rusija** i snažno podupiremo Međunarodnu koaliciju za povratak ukrajinske djece.

Nastavit ćemo pružati potporu Ukrajini dokle god to bude potrebno i dok se ne postigne pravedan i trajan mir. Komisija je zato zajedno s Koalicijom voljnih **pozdravila napore američkog predsjednika Donalda Trumpa za prestanak ubijanja u Ukrajini** i dogovor o okončanju rata. Predsjednica von der Leyen pridružila se u kolovozu predsjedniku Zelenskom i drugim europskim čelnicima u Bijeloj kući na dogovoru o daljnjim koracima prema pravednom i trajnom miru.

I dalje se dogovaraju **snažna, uvjerljiva sigurnosna jamstva za Ukrajinu** i EU je spreman odraditi svoj dio posla.

Ukrajinci su se odlučili pridružiti našoj Uniji i Ukrajina je sada kandidatkinja za članstvo u EU-u.

Komisija pomaže Ukrajini u provedbi reformi potrebnih za nastavak pregovora, a **Ukrajina je pokazala da unatoč ratu ustrajno radi na postizanju svojih ciljeva**. Proces pristupanja temelji se na zaslugama, a **Ukrajina zaslužuje priliku za napredak**. Komisija je jasno dala do znanja da je **Ukrajina spremna otvoriti pregovore o prvoj skupini poglavlja o pristupanju**.

U međuvremenu smo nastavili postupno integrirati Ukrajinu u jedinstveno tržište i druge programe EU-a, kao što su **EU-ovo područje roaminga od 2026., jedinstveno područje plaćanja u eurima (SEPA) i Svemirski program EU-a**. Revidirali smo i trgovinski sporazum s Ukrajinom kako bi bolje odgovarao našim dugoročnim odnosima u kontekstu njezina pristupanja Uniji.

Nadalje, više od četiri milijuna Ukrajinaca pronašlo je utočište u EU-u. Komisija je u lipnju predložila da se trenutni **status privremene zaštite**, koji im omogućuje da žive, rade i studiraju u EU-u, produlji do 4. ožujka 2027. Predložila je i da se države članice počnu pripremati za prelazak iz sustava privremene zaštite u druge pravne statuse te da olakšaju vraćanje i reintegraciju onih koji se žele vratiti u Ukrajinu.

Uvjereni smo da će Ukrajina uskoro biti mirna i prosperitetna zemlja za sve svoje građane i **u potpunosti naći svoje mjesto u EU-u**.

Ujedinjena Europa

Prva je sigurnosna politika Europe njezino jedinstvo. Proširenje je strateško ulaganje u dugoročni mir, stabilnost i prosperitet Europe.

Zemlje i narodi zapadnog Balkana te Moldova i Ukrajina odlučili su postati dio EU-a. Premda je proširenje i dalje proces koji se temelji na zaslugama, odlučni smo im pružiti punu potporu i pomoć.

Instrument za Ukrajinu, Instrument za reforme i rast za Moldovu, Plan rasta za zapadni Balkan i druge inicijative za proširenje pomažu u poticanju ulaganja

i provedbi reformi koje su potrebne da bi te zemlje postale članice EU-a.

U okviru Plana rasta **zapadnom Balkanu** isplaćeno je **gotovo 120 milijuna EUR** za potporu temeljnim reformama, a u srpnju je najavljen zaseban paket od gotovo **490 milijuna EUR za ulaganja u čistu energiju**. Naših šest partnera postupno ostvaruje korist od pridruživanja SEPA-i i bolje povezivosti putem naših prometnih koridora, naše mreže centara za digitalne inovacije i inicijative za pružanje besplatnog Wi-Fi-ja u javnim prostorima u regiji.

Prva ulaganja iz EU-ova plana rasta za zapadni Balkan

Albanija

Digitalizacija elektrodistribucijskih sustava

Ovim projektom ulaganja digitalizira se 40 visokonaponskih trafostanica u cijeloj Albaniji, čime se povećava kapacitet prijenosa mreža i smanjuje gubitak energije.

Crna Gora

Uvođenje sustava nadzorne kontrole i prikupljanja podataka (SCADA) u crnogorski distribucijski sustav

Ovim projektom ulaganja crnogorska se mreža modernizira uvođenjem pametnih brojila i naprednog sustava upravljanja kako bi se poboljšala učinkovitost, smanjili gubici za 30 GWh godišnje i poduprla energija iz obnovljivih izvora.

Srbija

Solarno-termalno postrojenje Novi Sad

U okviru ovog projekta ulaganja u Novom Sadu gradi se solarno-termalno postrojenje od 31 MW i dizalica topline od 17 MW, čime se obnovljivi izvori energije uključuju u sustav centraliziranog grijanja i izbjegava 17 kilotona emisija CO₂ godišnje.

Mreža europskih centara za digitalne inovacije (EDIH) proširena je 1. siječnja 2025. na nove centre u Albaniji, Kosovu, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji i Srbiji. To je važan korak u jačanju digitalne transformacije u toj regiji zemalja kandidatkinja za pridruživanje EU-u. Ti centri lokalnim poduzećima, *start-up* poduzećima i javnim institucijama pomažu u pristupu najsuvremenijoj tehnologiji te stručnom znanju i kapacitetima u području umjetne inteligencije.

Kad je riječ o **Moldovi**, Komisija je potpisala dvogodišnju strategiju kojom će se osigurati **250 milijuna EUR** za smanjenje njezine energetske ovisnosti o Rusiji, poboljšanje njezine otpornosti i pomoć u integraciji u energetska tržišta EU-a.

Komisija je u srpnju na prvom **sastanku na vrhu EU-a i Moldove** isplatila prvih **270 milijuna EUR u okviru Plana rasta za Moldovu**. Time će se financirati bolnice, sustavi grijanja i pristup priuštivoj energiji.

Pokrenuli smo integraciju Moldove u SEPA-u i u zajedničko područje roaminga te podupiremo njezine napore da se suprotstavi ruskom dezinformiranju i manipulaciji ususret parlamentarnim izborima.

© Agachi Inga, 2025.

Moldova je uz potporu EU-a uspjela pomoći 80 obitelji u Bălțiju, koje sada žive u energetski učinkovitijim i udobnijim stanovima s nižim računima za energiju. Naime, stambena zgrada od 16 katova toplinski je obnovljena u okviru prvog modela sufinanciranja energetske obnove.

Kad je riječ o **Gruziji**, ponovno smo izrazili solidarnost s gruzijskim narodom i spremnost da ga nastavimo podupirati na putu prema europskoj budućnosti.

Kad je riječ o **pregovorima o pristupanju**, od početka mandata **Albanija** i **Crna Gora** zatvorile su neka poglavlja i otvorile nova, a u slučaju **Ukrajine** i **Moldove** Komisija i dalje smatra da bi prvu skupinu poglavlja o pristupanju trebalo otvoriti što prije.

Pripremljena i otporna Unija

Posljednjih godina pokazalo se da krize mogu nastupiti bez upozorenja i utjecati na najosnovnije aspekte svakodnevnog života. U današnjem je svijetu više opasnosti, kojima se **moramo prilagoditi i za koje se moramo pripremiti** na svim razinama društva kako bismo se nosili s budućim poteškoćama.

Prošle je godine bivši finski predsjednik Sauli Niinistö sastavio izvješće pod naslovom „**Sigurniji zajedno – Jačanje civilne i vojne pripravnosti i spremnosti Europe**”. Na temelju preporuka iz izvješća Komisija je predstavila **Strategiju za Uniju pripravnosti** koja se sastoji od 30 ključnih mjera za jačanje sposobnosti javnih tijela i građana da izdrže sve katastrofe.

STRATEGIJA EU-a ZA UNIJU PRIPRAVNOSTI

NAJVAŽNIJI INSTRUMENTI I MJERE

Predviđanje i planiranje

- Izraditi sveobuhvatnu procjenu rizika i prijetnji na razini EU-a
- Uspostaviti „popis pokazatelja krize” za oblikovatelje politika
- Ojačati Koordinacijski centar za odgovor na hitne situacije
- Izraditi katalog EU-a za osposobljavanje i platformu za stečena iskustva
- Uspostaviti EU-ovu uslugu promatranja Zemlje za državne potrebe

Otpornost ključnih društvenih funkcija

- Integrirati pripravnost u politike i mjere EU-a
- Donijeti minimalne zahtjeve u pogledu pripravnosti
- Revidirati Mehanizam Unije za civilnu zaštitu
- Predložiti strategiju EU-a za stvaranje zaliha
- Predložiti plan za prilagodbu klimatskim promjenama
- Zajamčiti opskrbu vodom i drugim ključnim prirodnim resursima

Pripravnost stanovništva

- Unaprijediti sustave ranog upozoravanja
- Povećati informiranost o rizicima i prijetnjama
- Izraditi smjernice za postizanje samodostatnosti stanovništva od najmanje 72 sata
- Uključiti pripravnost u školske kurikule i osposobljavanje odgojno-obrazovnog osoblja
- Promicati pripravnost u programima za mlade
- Privlačiti talente radi jačanja pripravnosti EU-a

Javno-privatna suradnja

- Uspostaviti javno-privatnu radnu skupinu za pripravnost
- Izraditi javno-privatne protokole za izvanredne situacije
- Revidirati okvir za javnu nabavu
- Osnovati Europski stručni centar za sigurnost istraživanja

Civilno-vojna suradnja

- Uspostaviti sveobuhvatne aranžmane za civilno-vojnu pripravnost
- Razviti standarde za planiranje i ulaganja u opremu i infrastrukturu s dvojnog civilno-vojnom namjenom
- Organizirati redovite vježbe EU-a za promicanje sveobuhvatne pripravnosti

Koordinacija odgovora na krizu

- Uspostaviti koordinacijski centar EU-a za krizne situacije
- Ojačati rescEU – pričuve kapaciteta za odgovor na razini EU-a

Otpornost ojačana vanjskim partnerstvima

- Ojačati uzajamnu otpornost sa zemljama kandidatkinjama
- Integrirati pripravnost i otpornost u bilateralna partnerstva i multilateralne institucije
- Ojačati i produbiti suradnju EU-a i NATO-a u području pripravnosti i otpornosti
- Razvijati uzajamnu otpornost s pomoću vanjskih gospodarskih i razvojnih politika

Civilna pripravnost i otpornost od ključne su važnosti. U trenucima kad su javna tijela možda nedostupna **građani i obitelji moraju biti sposobni djelovati samostalno**. Među mjerama koje Komisija predlaže jesu smjernice za **postizanje samodostatnosti stanovništva od najmanje 72 sata**, Strategija za stvaranje zaliha i uspostava **koordinacijskog centra EU-a za krizne situacije**.

Prve dvije inicijative u okviru Unije pripravnosti predstavljene su u srpnju: **Strategija za stvaranje zaliha** i **Strategija za medicinske protumjere**. Cilj je prve strategije zajamčiti da u kriznim situacijama budu dostupna osnovna dobra kao što su hrana, voda, nafta, gorivo i lijekovi. Druga je strategija usmjerena na ubrzanje razvoja, proizvodnje i pristupačnosti ključnih medicinskih sredstava kao što su cjepiva protiv gripe, novi antibiotici za antimikrobnu rezistenciju i antivirusni lijekovi za vektorske bolesti, te na poboljšanje pristupa kemijskim, biološkim, radiološkim i nuklearnim protumjerama.

STRATEGIJA ZA MEDICINSKE PROTUMJERE – CILJEVI DO 2030.

- Cjepiva protiv gripe sljedeće generacije
- Novi antivirusni lijekovi i cjepiva protiv vektorskih bolesti
- Novi antibiotici za liječenje infekcija otpornih na lijekove
- Nova dijagnostika, osobna zaštitna oprema i protumjere za kemijske, biološke, radiološke ili nuklearne prijetnje

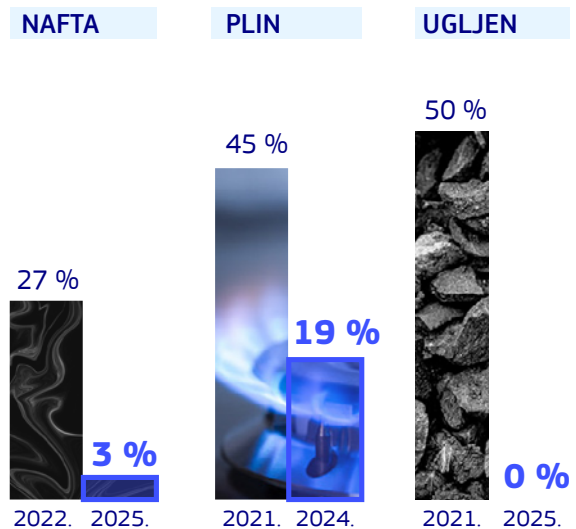
Komisija je poduzela mjere za jačanje otpornosti i sigurnosti Europe u određenim sektorima radi postizanja opće spremnosti.

Početkom desetljeća EU je iz Rusije uvezio 50 % svojeg ugljena, 45 % plina i 27 % nafte, što je dovelo do prekomjerne ovisnosti, koju je Putin iskoristio kad je krenuo u opći rat protiv Ukrajine.

Danas je uvoz tih triju goriva zabranjen ili znatno smanjen. Zahvaljujući planu **REPowerEU** uštedjeli smo energiju i potaknuli primjenu vlastitih čistih izvora i tako ojačali svoju stratešku autonomiju.

RePowerEU

SMANJENJE UVOZA ENERGIJE IZ RUSIJE U EU

Međutim, za svoju se energetska sigurnost ne možemo oslanjati na neprijateljsku silu, a svaki euro koji se i dalje plaća Rusiji za opskrbu energijom hrani njezin ratni stroj. Novim **planom REPowerEU** Komisija želi **postupno ukinuti sav uvoz ruske energije**. Postupno ćemo zaustaviti sav uvoz ruskog plina i omogućit ćemo prestanak uvoza ruske nafte do kraja 2027.

Istodobno ćemo ojačati tržište električne energije EU-a i time povećati svoju neovisnost i energetska sigurnost. **Estonija, Latvija i Litva** u veljači su sinkronizirale svoje elektroenergetske mreže s EU-ovom i prekinule sve veze s Rusijom i Bjelarusom, a **Komisija je** tijekom 15 godina bliske suradnje **pokrila 75 % potrebnih troškova ulaganja.**

Litva, Latvija i Estonija, u suradnji s Poljskom, uspješno su 9. veljače 2025. dovršile sinkronizaciju svojih elektroenergetskih mreža s kontinentalnom europskom mrežom. To je bio europski strateški projekt, a potpora EU-a iznosila je više od 1,3 milijarde EUR. Baltičke zemlje sada su u potpunosti integrirane u energetska tržišta EU-a i njihovim mrežama više ne upravlja Rusija, čime se jača njihova neovisnost i otpornost cijelog električnog sustava EU-a.

Svoju sigurnost i neovisnost nastojimo osigurati i daljnjom izgradnjom **europske zdravstvene unije**, i to **Aktom o kritičnim lijekovima**, koji će **poticati proizvodnju farmaceutskih proizvoda u EU-u.**

Osim toga, kako bi se smanjile prekomjerne ovisnosti i osigurao pristup EU-a **kritičnim sirovinama**, Komisija je u ožujku na temelju **Akta o kritičnim sirovinama odredila 47 strateških projekata u 13 država članica**, koji će imati koristi od ciljane potpore kapitalnim ulaganjima i odredaba o izdavanju dozvola. U lipnju je odabrano još **13 projekata izvan EU-a**. Oni pokazuju jasan potencijal za doprinos sigurnosti opskrbe u EU-u i dobit će koordiniranu potporu u okviru naših partnerstava sa zemljama domaćinima.

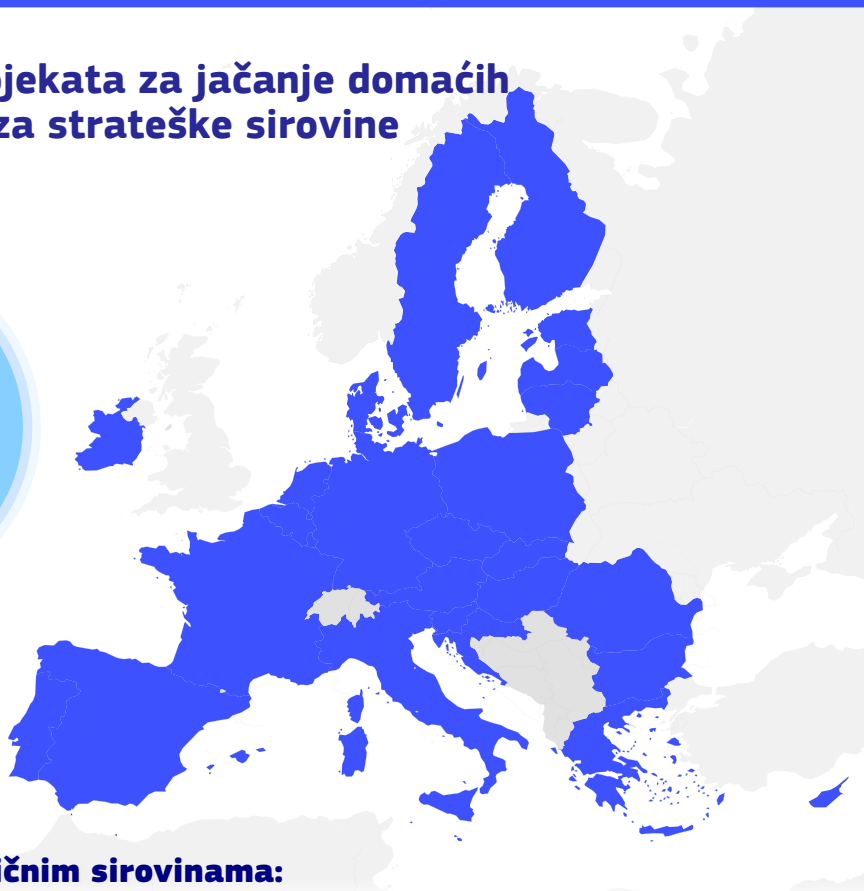

Tvornica magneta NEO u Narvi u Estoniji prvi je projekt koji je financiran iz Fonda za pravednu tranziciju. Očekuje se da će tvornica početi s radom sredinom rujna 2025., a njezina proizvodnja trajnih magneta od rijetkih zemalja trebala bi biti dovoljna za potporu proizvodnji oko 1,5 milijuna električnih automobila, čime će se povećati autonomija EU-a u području kritičnih materijala.

47 strateških projekata za jačanje domaćih kapaciteta EU-a za strateške sirovine

47
projekata
iz cijele
Europe

Ciljevi Akta o kritičnim sirovinama:

EU treba **do 2030.** biti autonoman za najmanje **10 %** svojih potreba za **vađenjem**, **40 %** potreba za **preradom** i **25 %** potreba za **recikliranjem**.

Administrativne granice:
© EuroGeographics
© OpenStreetMap

Granice prikazane na ovoj karti
ne impliciraju službenu potvrdu
ni prihvatanje Europske unije.

Kartografija:
Eurostat – IMAGE, kolovoz 2025.

Nijedna sirovina nije kritičnija od vode.

Voda je neizostavna u životu i gospodarstvu, uključujući poljoprivredu, ribarstvo i industriju. Opskrba vodom u Europi sve je ugroženija. **Približno 20 % teritorija i 30 % stanovništva Europe svake je godine izloženo nestašici vode.**

Približno **20 %**
teritorija i
30 %
stanovništva Europe
svake je godine izloženo nestašici vode.

Cilj je europske strategije za otpornost vodoopskrbe:

Obnova
i zaštita
hidrološkog
ciklusa

Osiguravanje
sigurne i cjenovno
pristupačne
vodoopskrbe
i odvodnje za sve

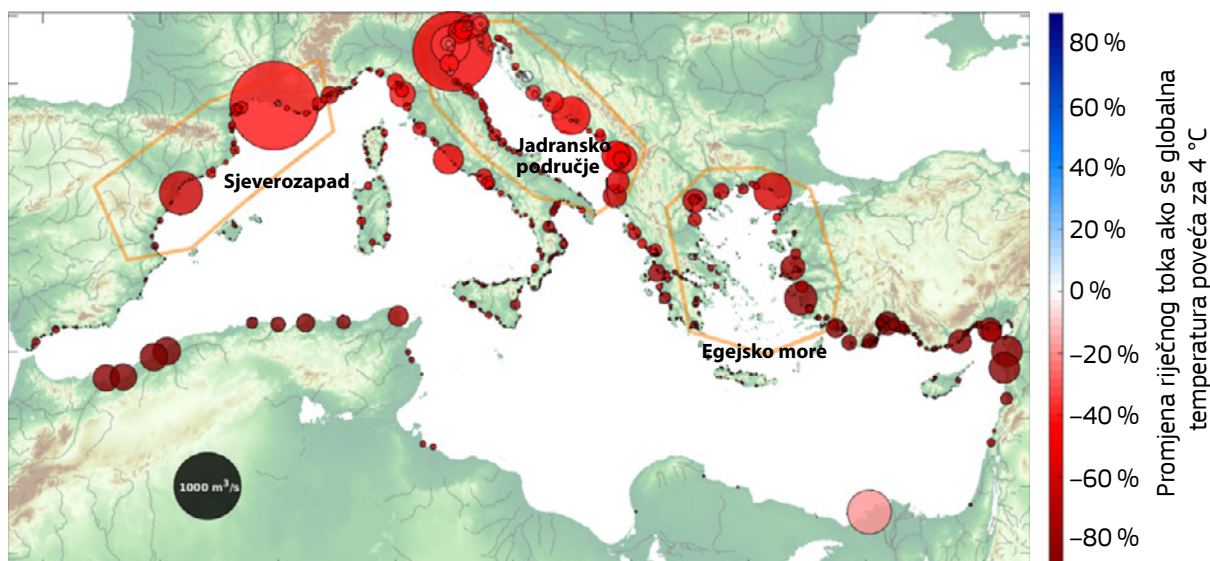
Izgradnja gospodarstva
koje pametno upravlja
vodom radi poticanja
konkurentnosti
i privlačenja ulaganja

Kako bi se pripremila za buduće izazove, Komisija je u lipnju predstavila **Strategiju za otpornost vodoopskrbe**, koja sadržava mjere za zaštitu hidrološkog ciklusa, smanjenje rasipanja vode, sprečavanje onečišćenja vode, posebno PFAS-ovima, te osiguravanje čiste i priuštive vode za sve.

Ako kao pojedinci, zajednice i javna tijela na svim razinama **djelujemo zajednički**, bit ćemo spremniji i mnogo otporniji kad nastupi sljedeća kriza.

NESTAŠICA SLATKE VODE PRIJETNJA JE MORSKOM ŽIVOTU

Klimatske promjene mogle bi dovesti do 41 % manje riječnog utoka u Sredozemno more

Srednjoškolci Tomáš Čermák iz Češke i Anna Podmanická iz Slovačke razvili su inovativan sustav pročišćavanja vode od antibiotika spajanjem fotokatalize i plazme. Taj inovativni sustav, pod nazivom PURA, čisti otpadne vode tako što uklanja ostatke farmaceutskih proizvoda, uključujući antibiotike. Sustav ne upotrebljava nikakve dodane kemikalije, zbog čega je ekološki prihvatljiv, a usmjeren je na mikroonečišćujuće tvari koje konvencionalna postrojenja za pročišćavanje često ne uklanjaju. To je dvoje učenika na najvećem međunarodnom natjecanju u području okoliša za učenike u dobi od 13 do 19 godina osvojilo Nagradu za Zemlju 2025.

Sigurna Europa

Sigurnost počinje u vlastitom dvorištu.

U svijetu je sve više opasnosti, a organizirani kriminal, krijumčari i drugi zločinci iskorištavaju naše europske slobode kako bi djelovali i sakrivali se preko granica. Komisija predano štiti sigurnost 450 milijuna građana EU-a.

Novom **Europskom strategijom unutarnje sigurnosti** ojačat ćemo mrežu agencija EU-a koje rade na našoj sigurnosti kako bi usklađeno djelovale i pripremit ćemo se da možemo odgovoriti na novo okruženje hibridnih prijetnji, kibernetičkih napada te teškog i organiziranog kriminala.

ProtectEU – EUROPSKA STRATEGIJA UNUTARNJE SIGURNOSTI

PRIORITETNA PODRUČJA I MJERE

INFOMIRANJE O PRIJETNJAMA KAKO BI SE BOLJE PREDVIDJELE SIGURNOSNE PRIJETNJE

Redovite analize prijetnji unutarnjoj sigurnosti na razini EU-a

Bolja razmjena obavještajnih podataka između država članica i Službe EU-a za jedinstvenu obavještajnu analizu

BORBA PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALA

Nova i stroža pravila za borbu protiv mreža organiziranog kriminala, uključujući istrage i zaštitu mladih

Pristup „slijedi novac” i strože mjere za lišavanje kriminalaca alata i imovine

JAČANJE SPOSOBNOSTI ZA IZVRŠAVANJE ZAKONODAVSTVA

Pretvaranje Europolu u potpuno operativnu policijsku agenciju za jačanje potpore državama članicama

Jačanje Frontexa kako bi broj osoblja s vremenom dosegao 30 000

Novi planovi za sigurnu razmjenu podataka i zakonit pristup podacima

BORBA PROTIV TERORIZMA

Novi sveobuhvatni program borbe protiv terorizma za sprečavanje radikalizacije, osiguravanje internetskih i javnih prostora te za odgovor na moguće napade

Novi paket instrumenata za sprečavanje radikalizacije

Studija izvedivosti za novi sustav na razini EU-a za praćenje financiranja terorizma

JAČANJE OTPORNOSTI NA HIBRIDNE PRIJETNJE

Potpora državama članicama u osiguravanju cjelokupne fizičke i digitalne kritične infrastrukture

Nova pravila i mjere za povećanje kibernetičke sigurnosti

Nove mjere za povećanje sigurnosti luka i prometnih čvorišta

SNAŽAN GLOBALNI AKTER U PODRUČJU SIGURNOSTI

Ubrzavanje integracije zemalja kandidatkinja za članstvo u EU-u u sigurnosnu strukturu EU-a

Intenziviranje suradnje s partnerima u procesu proširenja i partnerima iz susjedstva, Latinskom Amerikom i mediteranskom regijom

Zajednički operativni timovi s tijelima kaznenog progona u partnerskim zemljama

Komisija će se pobrinuti i za to da tijela kaznenog progona imaju zakonit pristup potrebnim podacima i digitalnim informacijama.

EU se sve češće suočava s prijetnjama sigurnosti **kritične infrastrukture i usluga**. Kako bismo zaštitili svoje ranjivije sektore, predstavili smo **Akcijski plan za kibernetičku sigurnost bolnica i pružatelja zdravstvene zaštite** te mjere za otkrivanje, odvratanje i odgovor na **prijetnje podmorskim kabelima**.

AquaHub je osnovao tim poljskih poduzetnika koji su osvojili prvo mjesto na hakatonu EUDIS-a „Digitalizacija obrane” 2024. Jedan od najrevolucionarnijih modula koji AquaHub razvija autonoman je sustav priključivanja i punjenja koji mijenja način zaštite morske infrastrukture. Bepilotne letjelice obično se moraju fizički povući iz vode radi punjenja, što oduzima dosta vremena tijekom ophodnje. Uz AquaHubovo rješenje letjelice mogu danonoćno ophoditi vjetroelektrane, cjevovode i luke, automatski se vratiti na postaju radi ponovnog punjenja i opet krenuti u ophodnju – bez ljudske intervencije. Tim je iskoristio i Komisijin program mentorstva BlueInvest, putem kojeg je stekao vrijedno stručno znanje u području obrambene tehnologije, intelektualnog vlasništva i upravljanja timom.

Za snažnu sigurnost potrebne su snažne granice. Ove godine EU obilježava 40 godina slobode i sigurnosti od uspostave **šengenskog područja**, kojem su 1. siječnja 2025. **u potpunosti pristupile Rumunjska i Bugarska**. Odsad se više od 450 milijuna ljudi može slobodno kretati kroz 29 europskih zemalja.

Naše vanjske granice moraju biti sigurne i dobro kontrolirane. Poboľšanjem suradnje sa susjednim zemljama, intenzivnijom borbom protiv krijumčarenja i odlučnim mjerama protiv instrumentalizacije migracija, uspjeli smo znatno smanjiti broj nezakonitih prelazaka granica u Europsku uniju.

Dosad provedene mjere već pokazuju rezultate. U prvoj polovini 2025. **broj nezakonitih prelazaka granice u EU smanjio se za 21 %** u odnosu na prvu polovinu 2024.

Pakt o migracijama i azilu naš je glavni instrument za pravedno i čvrsto upravljanje migracijama u solidarnosti s državama članicama koje su izložene velikom migracijskom pritisku.

Komisija je u lipnju 2025. predstavila izvješće o pripremama za provedbu pakta na razini EU-a i država članica od lipnja 2026.

U izvješću se ističe važan napredak, kao i preostali izazovi koje treba riješiti.

Imajući to na umu, Komisija je unaprijed izdvojila ključne elemente pakta kako bi poduprla države članice u pripremi njegove provedbe. Predložili smo prvi **EU-ov popis sigurnih zemalja podrijetla** i pojednostavnjenje koncepta **sigurne treće zemlje** kako bi se ubrzali postupci azila uz poštovanje temeljnih prava.

Moramo povećati izvršenje naloga za vraćanje osoba koje nezakonito borave u EU-u.

Zajednički EU-ov sustav vraćanja omogućit će državama članicama da priznaju odluke drugih država članica o vraćanju i izradu europskih naloga za vraćanje.

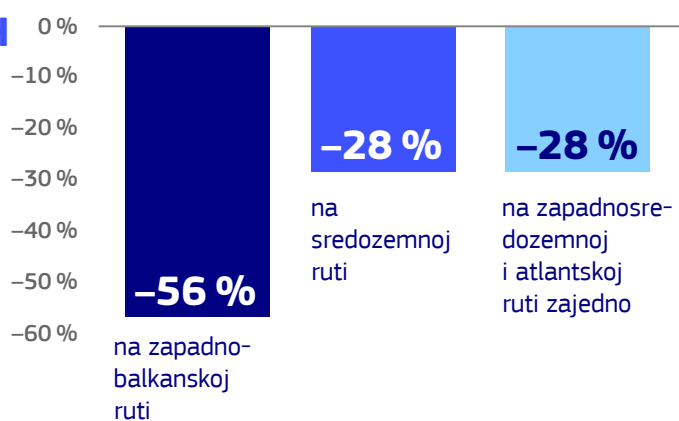
Osim toga, prijedlogom se uvodi mogućnost uspostave **centara za vraćanje u trećim zemljama**: pojedinci koji su primili odluku za vraćanje i nezakonito borave u EU-u mogli bi biti vraćeni u treću zemlju dok čekaju povratak u svoju zemlju podrijetla.

Uvijek ćemo poštovati svoje međunarodne obveze, ali sustav azila mora se na sve jednako primjenjivati i ne smiju ga zlorabljivati oni koji nemaju pravo na međunarodnu zaštitu. Takva je migracijska politika i politika azila koju uvodimo: **pravedna, a čvrsta.**

SMANJENJE NEZAKONITIH PRELAZAKA GRANICE U EU U 2025. (*)

-21 %
u cijeloj Europi

(*) Prva polovina 2025. u usporedbi s istim razdobljem 2024.

Pouzdan globalni partner

Svijet je sve nepredvidivije mjesto. Međunarodni se odnosi mijenjaju. Sve što je prije bilo izvjesno više nije.

Moramo ojačati svoju gospodarsku sigurnost. Premda je **EU i dalje otvoren za trgovinu i suradnju**, uvijek ćemo braniti interese svojih građana i poduzeća te ih štititi od nepoštenih trgovačkih praksi.

U ovom izazovnom geopolitičkom kontekstu **EU je postao važan partner za pouzdanu trgovinu i ulaganja koji se temelje na pravilima**. Posljednjih mjeseci brojne zemlje svijeta obratile su se EU-u radi pregovora o **novim trgovinskim sporazumima i sporazumima o partnerstvu** ili ažuriranja već postojećih sporazuma. Znaju koliko im toga možemo ponuditi. Pouzdani smo. Pridržavamo se pravila. Naše industrije ostvaruju rezultate, a poslovanje s nama dobro je za poduzeća.

Ostvarili smo **znatan napredak u važnim trgovinskim pregovorima**, od **zemalja Mercosura do Indije** te od **Meksika do Indonezije**. Pokrenuli smo novu fazu bilateralnih odnosa s **Ujedinjenom Kraljevinom i Švicarskom** te ojačali veze s drugim važnim regijama kao što je **središnja Azija**.

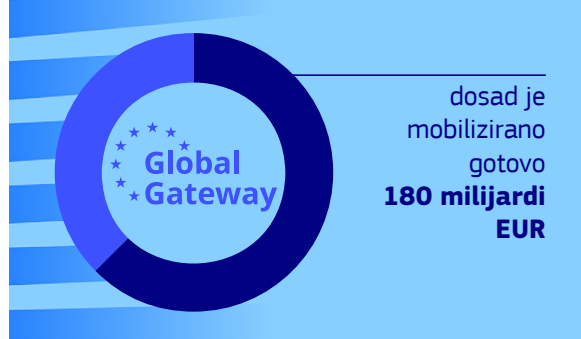
Sjedinjene Američke Države najveći su trgovinski partner EU-a. Vrijednost naše trgovine iznosi 1,6 bilijuna EUR godišnje, što nas čini najvećim trgovinskim partnerima na svijetu. Zajedno **smo postigli dogovor kojim se osigurava stabilnost našeg partnerstva i predvidljivost za naša poduzeća i potrošače**.

Naša **strategija Global Gateway** postala je pouzdan izvor ulaganja u cijelom svijetu kojima se otvaraju kvalitetna lokalna radna mjesta i stvara dodana vrijednost na globalnoj razini. **Strategijom je mobilizirano gotovo 180 milijardi EUR javnih i privatnih ulaganja, a na dobrom smo putu da u sedam godina premašimo početni cilj od 300 milijardi EUR.**

Javna i privatna ulaganja u okviru strategije Global Gateway

Cilj: 300 milijardi EUR do 2027.

→ Na putu prema premašivanju početnog cilja

Europa je **solidarnost koju prakticira kod kuće prenijela u inozemstvo**. Provodimo **ambiciozan multilateralni program**: od zaštite klime i okoliša do sprečavanja pandemija. Naposljetku, i dalje smo **najveći pružatelj međunarodne pomoći na svijetu** i vodeći donator humanitarne pomoći.

Novo doba partnerstava i trgovinskih sporazuma

EU ima široku mrežu trgovinskih sporazuma: **44 sporazuma sa 76 trgovinskih partnera**. Radimo na **stvaranju novih partnerstava i produbljivanju postojećih**.

Nedavni trgovinski sporovi istaknuli su važnost diversifikacije trgovine i potrage za neiskorištenim potencijalom kako bismo povećali gospodarsku sigurnost i smanjili prekomjernu ovisnost. **Premda je SAD i dalje glavni trgovinski partner EU-a i čini 20 % naše trgovine, 80 % trgovine odnosi se na druge zemlje**, od kojih mnoge žele ojačati odnose s nama.

Technilum, francusko poduzeće specijalizirano za gradsku rasvjetu, znatno je povećalo izvoz u Kanadu zahvaljujući Trgovinskom sporazumu između EU-a i Kanade (CETA). Sporazumom su ukinute carine od 7 %, čime su proizvodi Techniluma postali konkurentniji. To mu je pomoglo da osvoji velike projekte u gradovima kao što su Ottawa, Vancouver i Calgary, a stope rasta na kanadskom tržištu iznose mu gotovo 80 %. Technilum sve proizvodi u Francuskoj, čime podupire lokalna radna mjesta.

Posljednjih mjeseci Komisija je zaključila pregovore o ambicioznim partnerstvima s **Mercosurom** i **Meksikom**, a postignut je i politički dogovor za sporazum s **Indonezijom**, jednom od najvećih svjetskih demokracija.

Ostvarili smo napredak u trgovinskim pregovorima s **Indijom** jer su se predsjednica von der Leyen i premijer Modi složili da je potrebno ubrzati pregovore kako bi se ove godine postigao dogovor. Istodobno su se obje strane obvezale na donošenje **zajedničkog strateškog programa** za rješavanje globalnih pitanja, poticanje sigurnosti i promicanje uzajamnog blagostanja.

Ponovno smo pokrenuli trgovinske pregovore s **Malezijom**, započeli ih s **Ujedinjenim Arapskim Emiratima** te smo dovršili sporazume o digitalnoj trgovini s **Republikom Korejom** i **Singapurom**, koji su posebno važni jer svoja dugotrajna partnerstva prilagođavamo zahtjevima digitalnog doba.

S **Južnom Afrikom** započeli smo pregovore o našem prvom **partnerstvu za čistu trgovinu i ulaganja**. Time će se omogućiti trgovina kritičnim mineralima i čistom energijom te razviti strateške industrije u toj zemlji kako bi se ondje stvorila i održala kvalitetna radna mjesta i vrijednost. To će s druge strane pridonijeti konkurentnosti naših poduzeća u kontekstu zelene tranzicije.

Naposljetku, kad je riječ o **Sjedinjenim Američkim Državama**, s kojima trgujemo u vrijednosti od 1,6 bilijuna EUR godišnje, dogovor koji su u srpnju postigli predsjednica von der Leyen i predsjednik Trump **poduzećima i potrošačima u EU-u donosi prijeko potrebnu stabilnost i predvidljivost**. Dogovor uključuje gornju granicu carine od 15 % za veliku većinu proizvoda, čime se izvoznici iz EU-a omogućuje da ostanu konkurentni na ključnom tržištu SAD-a. Postigli smo

i dogovor o posebnom režimu sniženih carina za odabrane proizvode kao što su zrakoplovi i generički farmaceutski proizvodi te ćemo nastaviti raditi na uključivanju većeg broja proizvoda u taj režim. Istodobno ćemo poduprijeti našu ambiciju da se oslobodimo ruske energije nabavom ukapljenog prirodnog plina, nafte i nuklearnih energetske proizvoda iz SAD-a te ćemo za svoje kapacitete umjetne inteligencije osigurati stalnu opskrbu europskih računalnih centara poluvodičima iz SAD-a.

Uz jačanje trgovinskih partnerstava u cijelom svijetu nastavljamo i pregovore za ubrzanje **reforme carinske unije**, kojom će se dodatno poticati međunarodna trgovina uz istodobnu zaštitu jedinstvenog tržišta.

Strategijom **Global Gateway** nastavljamo podupirati pametnu i održivu infrastrukturu i povezivost u cijelom svijetu. **Paket ulaganja u vrijednosti od 4,7 milijardi EUR** pomoći će Južnoj Africi u prelasku na pravednu i čistu energiju. Financiramo programe strukovnog osposobljavanja u **Angoli** kako bi njezini građani mogli steći vještine i raditi na razvoju **koridora Lobito**. Osim toga, podmorski kabel **Blue Raman**, koji će povezati Indiju i Europu preko Džibutija, proširit će se na **Keniju, Somaliju i Tanzaniju**, čime će se istočna Afrika povezati s digitalnim tržištima.

Predsjednica von der Leyen i južnoafrički predsjednik Ramaphosa udružili su se i u kampanji „**Veće korištenje energije iz obnovljivih izvora u Africi**” kako bi poduprli prelazak na čistu energiju u Africi.

U **Latinskoj Americi i na Karibima** promičemo širenje pristupa širokopojasnom internetu preko satelita. Na **Barbadosu** podupiremo projekt skladištenja zelenog vodika te farmaceutska istraživanja i proizvodnju, čime se jača zdravstvena otpornost cijele regije.

SPORAZUM IZMEĐU EU-a I SAD-a

S vrijednošću od **1,6 bilijuna EUR** godišnje, transatlantski odnosi najvrjedniji su gospodarski odnos na svijetu.

Osiguravanje stalnog, konkurentnog pristupa tržištu SAD-a za izvoznike iz EU-a

Očuvanje milijuna radnih mjesta u EU-u

Očuvanje duboko integriranih transatlantskih vrijednosnih lanaca, od kojih se mnogi oslanjaju na europske MSP-ove

Najviša, sveobuhvatna gornja granica carine od 15 % za proizvode iz EU-a

Gornja granica carine od 15 % koja se primjenjuje na izvoz automobila, farmaceutskih proizvoda, poluvodiča i drva iz EU-a

Izuzeće u smislu sniženih carina za proizvode iz EU-a kao što su zrakoplovi, pluto i generički farmaceutski proizvodi

Obveza daljnjeg smanjenja carina u nizu područja

Pojačana suradnja u području gospodarske sigurnosti

Suradnja u području trgovine čelikom i aluminijem

Pouzdana opskrba energetske proizvodima iz SAD-a kako bi se EU brže odmaknuo od ruskih fosilnih goriva

Nadalje, na **prvom sastanku na vrhu EU-a i središnje Azije** u travnju uspostavljeno je **strateško partnerstvo** EU-a i pet srednjoazijskih zemalja. Naš je odnos dobio prvi poticaj u obliku **paketa ulaganja u okviru strategije Global Gateway u iznosu od 12 milijardi EUR**, koji će poduprijeti suradnju u području klime, energije i kritičnih sirovina.

Produbili smo i odnose s našim tradicionalnim partnerima. Zaključili smo pregovore sa **Švicarskom** o nekoliko sporazuma kojima će se ojačati i proširiti naše partnerstvo, osobito sudjelovanje Švicarske na jedinstvenom tržištu EU-a, tržištu električne energije EU-a i u vodećim programima kao što su Obzor Europa, Digitalna Europa i Erasmus+, te novi dogovor o njezinu financijskom doprinosu ekonomskoj i socijalnoj koheziji EU-a.

Otvorili smo i novo poglavlje u bilateralnim odnosima s **Ujedinjenom Kraljevinom**. U svibnju smo sklopili **partnerstvo u području sigurnosti i obrane**. Postigli smo dogovor o **recipročnom pristupu vodama za ribare do 2038.** te ćemo raditi na **sporazumu o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera, povezanosti naših dvaju sustava trgovanja emisijama**, pridruživanju Ujedinjene Kraljevine programu **Erasmus+** te **programu stjecanja iskustva za mlade** koji mladim osobama s obje strane omogućuje rad, studiranje, osposobljavanje i stvaranje prijateljstava u inozemstvu.

Nadalje, u lipnju smo s **Kanadom** sklopili partnerstvo u području sigurnosti i obrane te ćemo uskoro započeti pregovore o sporazumu o digitalnoj trgovini. S **Islandom** ćemo pregovarati o još jednom partnerstvu u području sigurnosti i obrane nakon što smo postigli dogovor o jačanju suradnje u području ribarstva, upravljanja oceanima i u pogledu Arktika.

S **Japanom**, jednim od naših najbližih partnera u istočnoj Aziji, pokrenuli smo **savez za konkurentnost**, koji se temelji na povećanoj bilateralnoj trgovini, jačanju gospodarske sigurnosti i većoj suradnji u području inovacija te čiste i digitalne tranzicije, a u okviru postojećeg partnerstva u području sigurnosti i obrane pojačat ćemo i suradnju u području obrane.

EU je sklopio partnerstva u području sigurnosti i obrane sa sljedećim zemljama:

U tijeku su pregovori s:

Rad na postizanju mira na Bliskom istoku i prosperiteta na Mediteranu

Prosperitet zemalja sredozemnog bazena strateški je interes Europske unije u nastojanju da poboljša svoju konkurentnost, poveća sigurnost i upravlja migracijama.

Želimo oblikovati novi pakt za regiju zajedno s europskim partnerima s druge obale.

Potreba za mirom ni na jednom dijelu Mediterana nije hitnija nego na **Bliskom istoku**, posebno u **pojasu Gaze**.

Nastavili smo raditi na postizanju mira pozivajući na prekid vatre, neograničen pristup humanitarnoj pomoći Gazi i bezuvjetno oslobađanje svih talaca. Ostajemo nepokolebljivi u svojoj predanosti osiguravanju pravednog, sveobuhvatnog i trajnog mira koji se temelji na **dvodržavnom rješenju**.

Europska unija i dalje je daleko **najveći međunarodni donator i pružatelj humanitarne pomoći Palestincima**. Znatno smo povećali humanitarnu pomoć Gazi. EU je ove godine već dodijelio i isplatio više od 170 milijuna EUR za humanitarnu pomoć. Putem operacija humanitarnog zračnog mosta isporučili smo više od 4 900 tona spasonosne pomoći i pomogli evakuirati stotine pacijenata kojima je bila potrebna medicinska pomoć.

Nakon **preispitivanja članka 2. Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Izraela** Komisija je u srpnju predložila djelomičnu obustavu sudjelovanja Izraela u programu Obzor Europa. Iako je Izrael ispunio neke od obveza koje je preuzeo u okviru Zajedničkog dogovora o humanitarnoj pomoći i pristupu Gazi, stanje je i dalje ozbiljno.

Preduvjet za stabilnost u regiji **dobra je organizacija i uspješno funkcioniranje Palestinske samouprave** te njezina kontrola nad cijelom Zapadnom obalom i Gazom. Kako bi pomogla u ostvarenju tog cilja, Komisija će u razdoblju od 2025. do 2027. pružiti potporu u iznosu **do 1,6 milijardi EUR** za uspješno funkcioniranje javne uprave i poticanje gospodarskog oporavka na terenu.

Osim toga, pružanjem potpore **Agenciji Ujedinjenih naroda za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku (UNRWA)** palestinskim izbjeglicama u regiji omogućavamo pristup uslugama obrazovanja i primarne zdravstvene skrbi te humanitarnu pomoć.

© Unicef, 2019.

Nešto sjevernije, u **Siriji**, nakon pada režima Bashara al-Assada nastojimo tom narodu pomoći da ponovno izgradi zemlju **u kojoj se poštuju i štite nacionalne manjine**. Komisija je u prosincu pokrenula operaciju humanitarnog zračnog mosta u Siriji kako bi pružila pomoć onima kojima je to najpotrebnije. Na **konferenciji „Potpora Siriji: ispunjavanje potreba za uspješnu tranziciju”** u ožujku Komisija i države

članice obvezale su se **osigurati ukupno 5,8 milijardi EUR** pomoći.

Komisija je zatim u lipnju predložila dodatan iznos potpore od **175 milijuna EUR** kako bi se nastavio napredak postignut odlukom EU-a o ukidanju gospodarskih sankcija protiv te zemlje. Novim financijskim sredstvima u Siriji se podupiru institucijski razvoj i inicijative pod vodstvom zajednice.

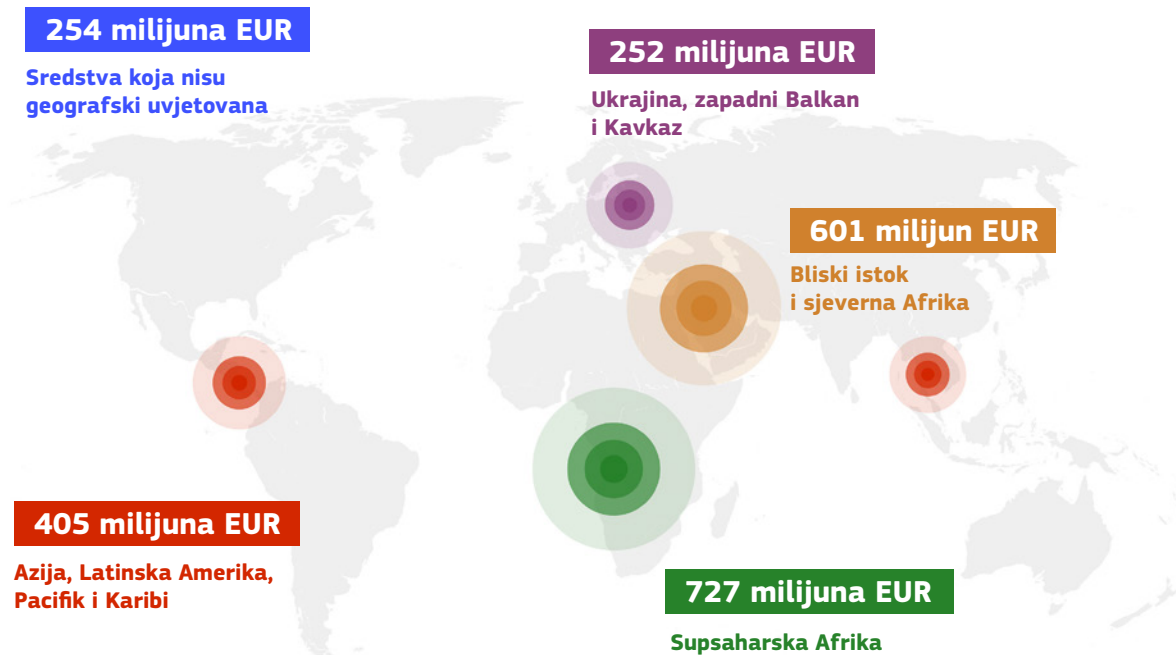
Akter za mir i solidarnost u svijetu

Europska unija najveći je donator međunarodne pomoći i vodeći donator humanitarne pomoći u svijetu. Ta je uloga postala još važnija jer su ostali donatori

smanjili svoja izdvajanja za humanitarnu pomoć. Činjenica je da u mnogim dijelovima svijeta **potpora EU-a spašava živote**.

HUMANITARNA POMOĆ EU-a 2025.

Ukupni proračun: 2,2 milijarde EUR

Stanje u kolovozu 2025.

Kako bi se ispunile najhitnije potrebe nastale u **Ukrajini, Gazi i Sudanu** zbog ratnih sukoba, Komisija je u svibnju na **Europskom humanitarnom forumu** obećala humanitarnu pomoć od **2,3 milijarde EUR za 2025.**

Zahvaljujući financijskim sredstvima EU-a Međunarodni odbor za spašavanje održava zdravstvene klinike u kampovima za interno raseljene osobe i izbjeglice, među ostalim u kampovima Gedaref u istočnom Sudanu. Takve klinike ključne su za život raseljenih žena i djevojčica koje su nerazmjerno pogođene krizom. Žene i djevojčice čine većinu raseljenih osoba, a više od 12 milijuna njih u cijelom je Sudanu izloženo riziku od rodno uvjetovanog nasilja. Te ustanove ženama i djevojčicama omogućuju pristup potrebnoj zdravstvenoj skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja tako što provode snažne mjere za sprečavanje i kontrolu zaraza, osiguravaju sigurne prostore opremljene postajama za pranje ruku, zahodima i sustavima gospodarenja otpadom te pružaju savjetovanja i smjernice.

Osim te obveze, Komisija pruža humanitarnu pomoć od životne važnosti ljudima u Afganistanu, Jemenu, Latinskoj Americi i na Karibima, širem području Roga Afrike, u zapadnoj, središnjoj i južnoj Africi, u regiji Indijskog oceana i područjima pogođenima izbjegličkom krizom naroda Rohindža.

Na globalnoj razini Komisija se obvezala izdvojiti još **3,4 milijarde EUR za borbu protiv pothranjenosti**, posebno kod djece mlađe od pet godina te mladih trudnica i dojilja.

U slučaju unutarnje ili vanjske krize **Komisijin Koordinacijski centar za odgovor na hitne situacije (ERCC)** i dalje predvodi zajednički odgovor EU-a. ERCC je postao pravo operativno središte za krizne situacije. U okviru **Mehanizma Unije za civilnu zaštitu** Komisija, države članice i pridružene zemlje koordiniraju pružanje pomoći partnerima kojima je ona potrebna.

Tako smo uspjeli odgovoriti na krize na raznim područjima. Na primjer, Gazi smo zračnim, morskim i kopnenim putem pružili 4 900 tona humanitarne pomoći. Daljnjim humanitarnim operacijama u travnju je pružena pomoć **Mjanmaru/Burmi** nakon razornog potresa magnitude 7,9, u kojem je poginulo više od 5 000 ljudi. U prosincu je pomoć pružena **Mozambiku** nakon udara ciklona Chido.

Potpora u borbi protiv šumskih požara i Mehanizam Unije za civilnu zaštitu

Potpore EU-a državama članicama i trećim zemljama

26

Raspoređivanje **26 zrakoplova**,
dvostruko više nego prije tri
godine, u 10 država članica

670

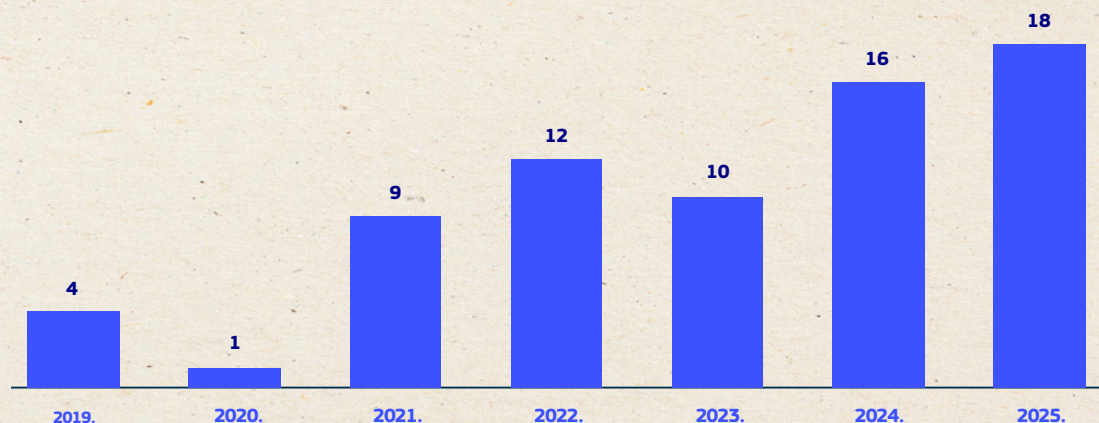
Raspoređivanje oko **670 vatrogasaca**
iz 14 zemalja u Grčku, Španjolsku,
Francusku i Portugal, čime je pružena brza
pomoć i iskazana istinska europska
solidarnost

© Adobe Stock

Vrlo konkretan primjer solidarnosti EU-a
naša je medicinska pomoć koja spašava živote. Komisija je koordinirala **medicinske evakuacije iz Ukrajine i Gaze**, čime se najranjivijim osobama omogućio nastavak liječenja u europskim bolnicama. Nadalje, nakon požara u noćnom klubu u Kočanima u Sjevernoj Makedoniji **40 pacijenata s teškim opeklinama evakuirano je radi liječenja u raznim državama članicama.**

Osim toga, budući da su tijekom ovogodišnje ljetne sezone veliki šumski požari pogodili nekoliko zemalja, ERCC je organizirao i koordinirao raspoređivanje vatrogasaca i zrakoplova po cijelom kontinentu. Od sredine kolovoza broj aktivacija Mehanizma Unije za civilnu zaštitu ove je sezone već premašio ukupne aktivacije za šumske požare u 2024.: 11 zemalja, od Portugala i Španjolske do Bugarske i Bosne i Hercegovine, **zatražilo je i zahvaljujući solidarnosti EU-a primilo potporu za borbu protiv šumskih požara.**

AKTIVACIJE ODGOVORA NA ŠUMSKE POŽARE 2019. – 2025.

Aktivacije se provode na zahtjev predmetne zemlje.

Predvodnik globalne suradnje

Radimo na postizanju konsenzusa i jedinstva kod kuće i u inozemstvu.

Nijedna zemlja na svijetu nije imuna na učinke klimatskih promjena, uništavanja okoliša, terorizma ili organiziranog kriminala koji se odvija digitalnim sredstvima. Predvidljiv međunarodni poredak utemeljen na pravilima omogućuje nam da zajednički svladamo te izazove.

Na temelju iskustava stečenih tijekom pandemije bolesti COVID-19 u Ženevi je u svibnju sklopljen **Sporazum Svjetske zdravstvene organizacije o pandemijama** radi odgovora na globalne zdravstvene krize, a Komisija je sudjelovala u pregovorima u ime država članica.

Nadalje, mobilizirali smo se u pogledu cijepljenja u cijelom svijetu, što je posebno važno zbog trenutačnog smanjenja dostupnih resursa. Europska unija i Zaklada Gates u lipnju su u Bruxellesu bili domaćini **globalnog sastanka na vrhu: „Imunizacijom do zdravlja i blagostanja”**. Na donatorskoj konferenciji Savezu za cjepiva Gavi osigurano je više od 7,7 milijardi EUR za razdoblje 2026. – 2030.

Ta će sredstva pomoći savezu Gavi da se približi ostvarenju cilja zaštite 500 milijuna djece od bolesti koje se mogu spriječiti i zaštite svijeta od izbijanja smrtonosnih bolesti stvaranjem zaliha cjepiva.

Komisija se također intenzivno zalagala za ratifikaciju **Sporazuma o morskoj bioraznolikosti na područjima izvan nacionalne jurisdikcije**, kojim će se štititi bioraznolikost na otvorenom moru. Ugovor treba ratificirati najmanje 60 zemalja, ali je u tom postupku nedavno došlo do zastoja. Komisija je reagirala obećanjem **300 milijuna EUR** pomoći partnerskim zemljama za očuvanje morske bioraznolikosti, ratifikaciju ugovora što je prije moguće i potporu boljem upravljanju oceanima.

„Mladi bez plastike” projekt je razmjene mladih u okviru programa Erasmus+ usmjeren na borbu protiv klimatskih promjena. U okviru projekta mladi iz različitih sredina i četiri države članice (Španjolska, Francuska, Rumunjska i Hrvatska) bave se problemima onečišćenja oceana i zaštitom divljih vrsta na Fuerteventuri. Šire spoznaje o utjecaju ljudi na okoliš prikupljanjem otpada, učenjem o mikroplastici i bilježenjem određenih podataka o trenutačnom stanju obale.

ZAŠTO SU OCEANI VAŽNI?

Ocean je temelj života na Zemlji i pruža širok raspon resursa, koristi i usluga. Ocean je ključan za sigurnost opskrbe hranom, proizvodnju energije i podatke. Od ključne je važnosti za blagostanje i konkurentnost plavog gospodarstva EU-a.

> 70 %

Zemljine površine

5 milijuna

radnih mjesta u EU-u

80 %

svjetske bioraznolikosti

99 %

globalnog internetskog prometa podvodnim kabelima

74 %

vanjske trgovine EU-a pomorskim prometom

± 50 %

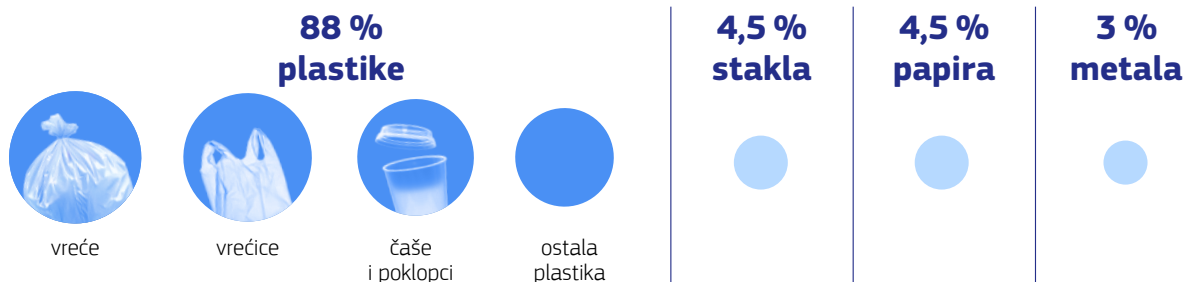
kisika proizvedenog na našem planetu

Sa 70 000 kilometara obale, Europa je kontinent mora. Svaki peti Europljanin živi na obali. Ocean pruža održivu hranu i neiscrpan je izvor čiste energije. Oceanom se odvijaju tri četvrtine europske trgovine te on ublažava našu klimu. Zbog toga je Komisija osmislila **Europski pakt o oceanima**, koji je predstavljen na **Konferenciji UN-a o oceanima**. Ciljevi će mu biti obnova zdravlja oceana, pružanje potpore obalnim i otočnim zajednicama, unapređenje istraživanja oceana, povećanje pomorske sigurnosti i poticanje održivog i konkurentnog plavog gospodarstva.

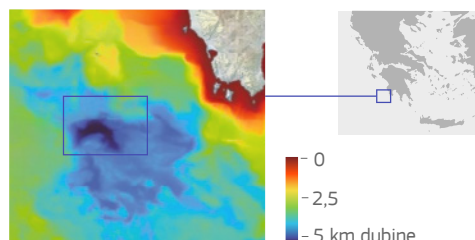
Budući da je borba za zaštitu oceana globalni izazov, moramo izgraditi čvrst globalni savez i podupirati jedni druge. Komisija se obvezala izdvojiti **milijardu EUR za ulaganja u projekte u cijelom svijetu** kojima se podupiru znanstvenici i ljudi koji žive od mora.

OTPAD NA DNU MORA

Pronađeni otpad:

> 26 000 komada otpada/km²
 pronađeno na najdubljoj
 točki Sredozemnog mora
 zvanj „Calypso Deep”

© Adobe Stock

Budući da Europa ponovno naglašava svoju **predanost postizanju klimatske neutralnosti do 2050.**, nastavljamo pomagati svojim partnerima da ostvare svoje klimatske ciljeve. Planet Zemlja samo je jedan, a porast temperatura i sve češći ekstremni vremenski uvjeti utječu na sve nas. U suradnji s državama članicama i globalnim partnerima nastojat ćemo na **konferenciji UN-a o klimatskim promjenama COP30**, koja će se održati u Brazilu krajem ove godine i na kojoj će se revidirati nacionalne obveze, iskoristiti priliku za povećanje svojih globalnih ambicija i odlučnosti.

Kako bi se održao zamah prelaska na čistu energiju i povećala ulaganja, Komisija je u siječnju zajedno s Međunarodnom agencijom za energiju pokrenula **Globalni**

forum za energetska tranziciju. Forum će pridonijeti postizanju ciljeva utrostručenja količine energije iz obnovljivih izvora i udvostručenja energetske učinkovitosti do 2030., koje su svjetski čelnici dogovorili na konferenciji COP28.

Uz čistu tranziciju, EU je globalni predvodnik i u području **digitalne tranzicije.** Komisija i visoka predstavnica u lipnju su predstavili **međunarodnu digitalnu strategiju** za ostvarivanje digitalne suradnje s partnerima izvan EU-a.

U okviru te strategije Komisija će nastojati proširiti svoja partnerstva ulaganjem u digitalnu tranziciju izvan EU-a, posebno u umjetnu inteligenciju, 5G/6G digitalnu javnu infrastrukturu, kibernetičku sigurnost i globalno digitalno upravljanje.

Demokratska Europa s proračunom prilagođenim budućim potrebama

Europa mijenja pristup radi suočavanja s trenutačnim i budućim izazovima.

Komisija je odlučna Uniji pružiti alate koji će joj biti potrebni u sljedećim godinama. Međutim, prilagodba ne znači da odustajemo od vrijednosti i stupova na kojima je izgrađen EU – od **mira, slobode, demokracije i vladavine prava**.

Naša demokracija mora se svakodnevno štititi i njegovati. Demokracija osigurava da građani mogu slobodno izražavati svoja stajališta, imati pravo glasa o svojoj budućnosti, sudjelovati u demokratskom životu i u potpunosti uživati svoja temeljna prava.

To započinje medijskim pluralizmom i neovisnošću, ključnim elementom europske demokracije. U kolovozu 2025. počeo se u potpunosti primjenjivati **Europski akt o slobodi medija**. To znači veću zaštitu uredničke neovisnosti i novinarskih izvora, više zaštitnih mjera kojima će se osigurati neovisno funkcioniranje javnih medija i povećanje transparentnosti vlasništva nad medijima.

Europska demokracija, sigurnost i gospodarstvo temelje se na vladavini prava. Ona pokreće pretvaranje vrijednosti EU-a u konkretne prednosti za Europljane i donosi stabilnost, jednakost, socijalnu koheziju i konkurentnost. Stoga neprestano radimo na njezinom poštovanju.

Od njegova pokretanja 2020., **Izvješće o vladavini prava** postalo je provjeren alat za dijalog između država članica i Komisije.

Služi kao učinkovit preventivni instrument i katalizator reformi, među ostalim putem preporuka sa smjernicama za jačanje neovisnosti pravosuđa, slobode medija, borbe protiv korupcije i angažmanom s civilnim društvom u svim državama članicama.

Nakon uključivanja najnaprednijih zemalja 2024., ove je godine poseban naglasak u izvješću stavljen na aspekte vladavine prava koji **izravno utječu na funkcioniranje jedinstvenog tržišta**, kao što su dobra izrada zakonodavstva, pravila o javnoj nabavi i stabilnost regulatornog okruženja. Vladavina prava temelj je naše konkurentnosti jer je poduzećima, a posebno MSP-ovima, potrebno stabilno i predvidljivo gospodarsko okruženje.

U izvješću je potvrđen pozitivan pomak u mnogim državama članicama jer su posljednjih godina provele važne reforme. Međutim, utvrđeno je da u nekim državama članicama i dalje postoje problemi, od kojih su neki veoma ozbiljni.

Poštovanje vladavine prava ne može se dovesti u pitanje. U okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) Komisija će stalno ocjenjivati usklađenost država članica s načelima vladavine prava i dobro financijsko upravljanje sredstvima. Poseban fokus bit će na **provedbi preporuka iz izvješća o vladavini prava**. Osim toga, **Uredbom o uvjetovanosti** proračun će se i dalje štititi od kršenja načela vladavine prava.

Pokretač našeg djelovanja, koji pretvara naša načela u stvarnost, jest **proračun EU-a**. To je alat koji koristimo za **izgradnju snažnije, neovisnije i prosperitetnije Europe koja ulaže u ono što je važno građanima**.

Proračun EU-a u posljednjih je pet godina **nadmašio sva očekivanja** te se suočio s neočekivanim i ozbiljnim problemima, od pandemije bolesti COVID-19 do sveobuhvatne ruske invazije na Ukrajinu, ali moramo priznati da smo ga iskoristili do krajnjih granica.

Danas rastu geopolitičke napetosti, mijenjaju se trgovinska pravila, ekstremni vremenski uvjeti postali su sve češći, a tehnološke promjene odvijaju se brže nego ikad.

Europskoj uniji potreban je dugoročni proračun kojim može brzo odgovoriti na novonastale okolnosti i koji je dovoljno fleksibilan za prilagodbu budućim izazovima.

Komisija je u srpnju i rujnu predstavila prijedlog sljedećeg dugoročnog proračuna EU-a, za razdoblje 2028. – 2034., poznatog kao VFO.

Radi se o najambicioznijem predloženom iznosu dosad od gotovo 2 bilijuna EUR.

Osmišljen je tako da bude **fleksibilniji** kako bi Europi omogućio brzo djelovanje kad se okolnosti promijene; **jednostavniji**, što znači da se broj programa ulaganja smanjuje s 52 na 16; **racionalniji** i **lakši za korištenje**.

Novi proračun omogućit će nam bolje ulaganje u korist Europljana putem prilagođenih **nacionalnih i regionalnih partnerskih planova**. U izradi i provedbi tih planova blisko će surađivati Komisija, države članice, regije i lokalne zajednice. **Uvjet za plaćanja bit će ostvarenje prethodno dogovorenih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti.**

U središtu će biti kohezija i poljoprivreda – najmanje 300 milijardi EUR namijenjeno je za potporu dohotku poljoprivrednika i ribara, gotovo 220 milijardi EUR za ulaganja u slabije razvijene regije, a najmanje 14 % nacionalnih dodijeljenih sredstava za socijalne rashode.

PAMETNIJI I VEĆI PRORAČUN EU-a S JASNIJIM PRIORITETIMA

Veći

2 bilijuna EUR (1,26 % BND-a EU-a) kako bi se zadovoljile potrebe i ambicije Europe

Pametnije strukturiran

Usmjeren na rezultate, jednostavniji za korisnike i fleksibilniji

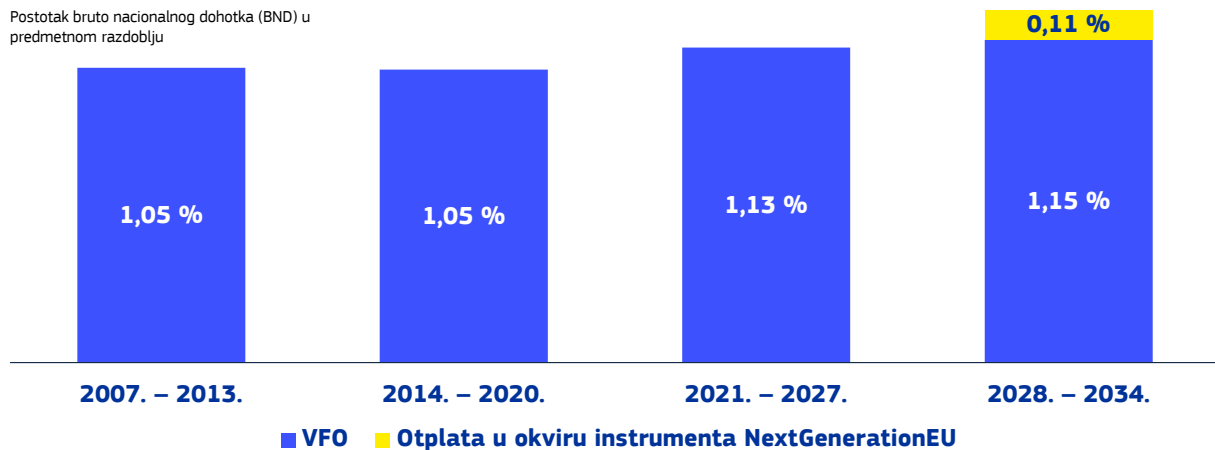
Jasnijih prioriteta

Fokus na europskim partnerstvima

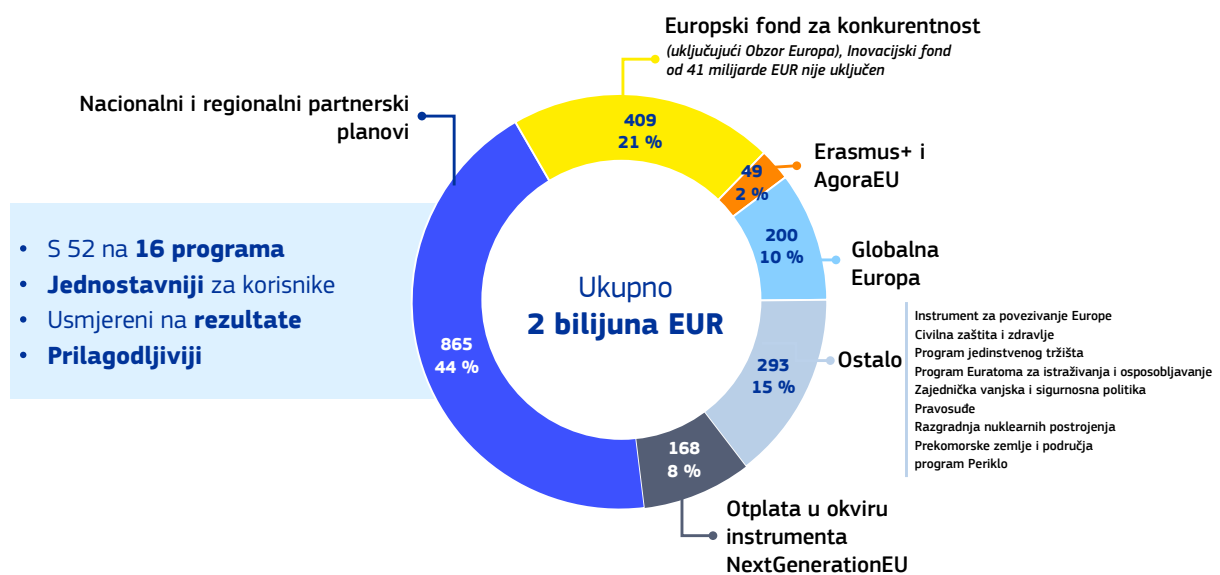
AMBICIOZAN PRORAČUN EU-a ZA AMBICIOZNU EUROPU

Razvoj VFO-a

Postotak bruto nacionalnog dohotka (BND) u predmetnom razdoblju

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza temelje se na donesenim višegodišnjim financijskim okvirima (uključujući Fond solidarnosti Europske unije i pričuvu za pomoć u nuždi). Iznosi bruto nacionalnog dohotka temelje se na prvim tehničkim prilagodbama odgovarajućeg višegodišnjeg financijskog okvira.

Istodobno ćemo nastaviti ulagati u mlade. **Proračun programa Erasmus+ povećat će se za 50 %** kako bi se mladima omogućilo da studiraju i volontiraju u drugim zemljama EU-a, čime će se pojačati njihov osjećaj povezanosti i građanski angažman te će ih se poticati da istraže naš kontinent. Istodobno će se u okviru **programa AgoraEU** pružati potpora kreativnom sektoru, štititi sloboda medija i promicati temeljna prava i zajedničke vrijednosti.

Sljedeći blok novog proračuna **povećat će našu konkurentnost**. Novi **Europski fond za konkurentnost**, vrijedan 409 milijardi EUR, osigurat će lance opskrbe, povećati našu gospodarsku sigurnost, širiti inovacije i Europi pomoći da bude predvodnik globalne utrke u području čiste i pametne tehnologije.

„Flow” je animirani film koji je režirao latvijski redatelj Gints Zilbalodis. Snimljen je u latvijsko-belgijsko-francuskoj koprodukciji, a prikazuje kako prekogranična kreativnost može biti izvor snage, inspiracije i globalnog priznanja. Njegova međunarodna distribucija dobila je potporu iz programa Kreativna Europa, a osvojio je Nagradu publike LUX 2024. Osim toga, osvajanjem filmskih nagrada Golden Globe i Oscar dobio je svjetsko priznanje, čime je postao jedna od globalno najuspješnijih europskih kulturnih produkcija posljednjih godina.

U okviru Fonda za konkurentnost **131 milijarda EUR dodijelit će se za obranu i svemir, što je pet puta više nego u okviru trenutnog VFO-a**.

Podupirat ćemo države članice, koje su se obvezale znatno povećati svoje rashode za obranu, a istodobno ćemo povećati svoju obrambenu industrijsku bazu i kapacitete.

Nadalje, svjetski poznati program **Obzor Europa** pojačat će se kako bi se pomoću njega nastavilo ulagati u najnaprednija i suradnička istraživanja. Njime će se promicati naša **strategija Odaberite Europu** i podupirati *start-up* poduzeća u sektorima kvantne tehnologije, biotehnologije, čiste tehnologije i slično.

U međuvremenu će se novim **programom za jedinstveno tržište i carinu** dodatno poboljšati funkcioniranje jedinstvenog tržišta, uključujući njegovu vanjsku dimenziju, čime će se građanima, potrošačima i poduzećima omogućiti da još bolje iskoriste njegove prednosti.

© Nacionalni filmski centar Latvije, 2025.

Svjesni smo da su krize postale uobičajena pojava. Kad se dogode, moramo djelovati brzo i učinkovito. U tu će svrhu novi proračun ojačati našu **uniju pripravnosti** novim **Mehanizmom Unije za civilnu zaštitu**, koji objedinjuje mjere EU-a u području civilne zaštite i pripravnosti za zdravstvene krize. Nadalje, u okviru kriznog mehanizma državama članicama na raspolaganje će se staviti **zajmovi u iznosu od 400 milijardi EUR** za neizbježne izvanredne situacije.

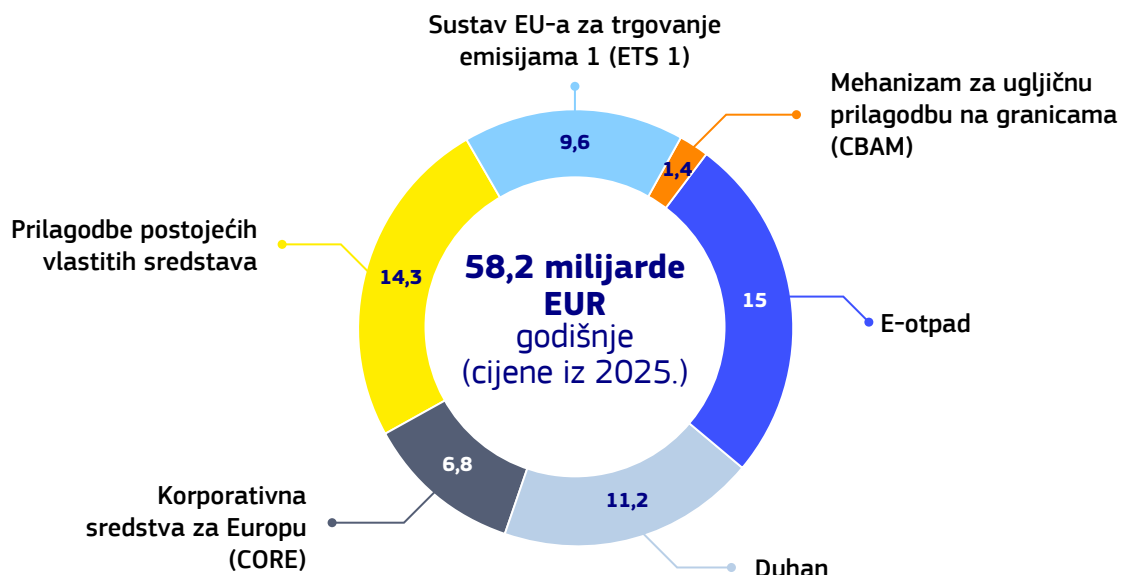
Novim VFO-om učvrstit će se vodeći položaj Europe u svijetu. U sve opasnijem i konkurentnijem svijetu Europa mora ostati aktivna kako bismo **zaštitili svoje interese i očuvali međunarodni poredak utemeljen na pravilima**. **Instrumentom Globalna Europa**, vrijednim 200 milijardi EUR, poduprijet ćemo strategiju Global Gateway u izgradnji čvršćih strateških partnerstava te ćemo pratiti i podupirati

zemlje kandidatkinje na njihovu putu prema pristupanju Uniji.

Osim toga, izdvojit ćemo **100 milijardi EUR za Ukrajinu** kako bismo joj pomogli u oporavku i putu prema članstvu u EU-u. Isto tako, proračunom se dodatno naglašava naša uloga kao **najvećeg pružatelja razvojne i humanitarne pomoći**.

Za ostvarenje tih mjera i jamčenje europske neovisnosti potrebni su nam odgovarajući izvori financiranja. Europski proračun financira se na samo dva načina: nacionalnim doprinosima ili vlastitim sredstvima. Želimo održati stabilnost nacionalnih doprinosa, a moramo i otplatiti zajednički dug u okviru instrumenta NextGenerationEU. Imajući to na umu, predložili smo **pet novih vrsta vlastitih sredstava**, zajedno s izmjenama postojećih. Ona će zajedno moći **generirati do 58,5 milijardi EUR godišnje**.

NOVA VLASTITA SREDSTVA

Naknade za europski sustav za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) generiraju dodatne 0,3 milijarde EUR

Svi iznosi u milijardama EUR, tekuće cijene, prilagođene deflatorom od 2 %

Građani su okosnica naših demokracija. Zato je Komisija donijela inicijative da ih više uključi u oblikovanje politika EU-a, posebno putem **europskih panela građana i građanki**. Ovog proljeća šesti takav panel okupio je 150 nasumično odabranih građana i građanki iz svih država članica kako bi raspravljali o budućnosti proračuna EU-a, načinu na koji bi se novac trebao trošiti i što bi njime trebalo financirati. Sudionici su iznijeli **23 preporuke**, koje je Komisija uzela u obzir u pripremi prijedloga novog VFO-a.

Članovi Kolegija organizirali su **26 dijaloga o politikama za mlade**, na kojima su mladi u dobi od 16 do 30 godina raspravljali o svojim interesima i prioritetima povezanim s EU-om.

Našim se mjerama i dalje štiti i razvija demokracija, vladavina prava i osnaživanje građana.

© Europska unija, 2025.

Politika Komisije o ponovnoj uporabi provodi se Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili umnožavanje elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

FOTOGRAFIJE

Sve fotografije © Europska unija, osim ako je navedeno drukčije.